



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Az SZTE TTI ismeretterjesztő kiadványa a kutatási eredmények hasznosításáról kutatók számára

Laser Consult Kft.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	4
2.	Az SZTE-TTI bemutatkozik.....	6
3.	Hogyan tud segíteni a kutatóknak a Technológia Transzfer Iroda?	10
4.	A kutatási eredmények sikeres hasznosításához szükséges lépések – kutatói szempontból	12
4.1.	Kutatás céljainak meghatározása.....	15
4.2.	Kutatás megalapozása, tervezése.....	17
4.3.	Kutatás finanszírozása.....	19
4.4.	Kutatási tervek	21
4.5.	Időbeosztás – időbeli tervezés.....	22
4.6.	Kutatásban résztvevő személyek.....	23
4.7.	Kutatáshoz használt eszközök.....	26
4.8.	Kutatás monitorozása, felügyelete, jelentések készítése	27
4.9.	Kutatási eredmények összegzése	29
5.	Találmány bejelentése az SZTE felé.....	31
6.	Az Innovációs Bizottság bemutatása, hatásköre, feladata	36
7.	Újdonságkutatás – lehet-e védeni a találmányt?	38
8.	Szellemi-tulajdon védelmi lehetőségek, fajták.....	41
9.	Hogyan kerüljük el az újdonságrontást?.....	46
10.	Szellemitulajdon-védelem folyamata.....	48
11.	A találmányok ipari hasznosításának folyamata	54
12.	A találmány ipari hasznosítása elkezdődik – első lépés a technológiai leírás megalkotása	56
13.	TT marketing eszközök	58
14.	Jó tanácsok az ipari hasznosítás lépéseéhez	60
15.	Találmány licenciába adása – a licencia szerződés feltételeinek kialakítása	62



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



16.	Találmány spin-off cégen keresztüli hasznosítása	66
17.	Kiadványban szereplő fogalmak összefoglalása az SZTSZ szerint	68
	Irodalomjegyzék	74
	Elérhetőségek:.....	77



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



1. Bevezetés

Tisztelt Kutató Kolléga!

Üdvözljük az egyetemi innováció, kutatás-fejlesztés és hasznosítás világában! Jelen ismeretterjesztő kiadvánnyal irodánk, a Szegedi Tudományegyetem Innovációs Igazgatóság Technológia Transzfer Irodája (továbbiakban: TTI) igyekszik Önnek átfogó, mégis közérthető nyelven segítséget nyújtani a kutatási munkájában, különös tekintettel a kutatási eredmények piacorientált hasznosítása érdekében. Mivel ez idáig nem létezett hasonló kiadvány Egyetemünkön, így elérkezettnek láttuk az időt egy olyan hiánypótló kiadvány megalkotására, mely egyszerűen, mégis átfogóan tud betekintést adni a kutatási eredmények ipari hasznosíthatóságának kérdéskörébe, és ehhez kapcsolódóan a kutatási programok megfelelő menedzselésébe.

A Szegedi Tudományegyetem, mint az ország egyik legrangosabb kutató egyeteme számára mindig is fontos volt az oktatási feladatokon túlmenően a kutatói által létrehozott szellemi alkotások megfelelő védelme és hasznosítása, valamint az ezen értékek létrehozóinak megfelelő szakmai tájékoztatása, munkájuk legteljesebb segítése.

Ön, mint a szakterületében jártas kutató számára hasznos lehet, ha a nemzetközi üzleti élet és az iparjogvédelem esetleges változásairól tájékoztatást kap. Az Egyetem kiemelt fontosságúnak tartja, hogy tájékoztassa Önt és a mindennapi munkájához segítséget



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



nyújtson, hogy Ön a kutatásait már olyan céllal tudja megtervezni, hogy a kutatási eredmények a közjó szolgálatán túl esetlegesen minél nagyobb anyagi hasznot is eredményezzenek.

Más külföldi egyetemeken a helyi technológia transzfer iroda ilyen jellegű segítségnyújtása már a mindennapok részévé vált és a kutató szakemberek megfelelő tájékoztatásával nagyon jó együttműködés alakulhatott ki a kutatók és a kutatásaik eredményeinek hasznosításában segíteni szándékozó TTI-n dolgozó kollégák között. Ez a célja a Szegedi Tudományegyetemnek is.

A kiadványban sorba vesszük a kutatók számára legfontosabb megfontolandó tényezőket, melyeket figyelembe érdemes vennie a kutató munkája során, valamint az ez által létrehozott szellemi alkotások későbbi ipari hasznosításának lehetőségeit (részletesen szólva az iparjogvédelmi formákról is). Bízunk benne, hogy kiadványunk hasznos olvasnivalóul szolgál és ezután még szorosabbá tudjuk fűzni az Ön és a TTI együttműködését.

További jó munkát és sikeres együttműködést kívánva,

Tisztelettel:

Dr. Buzás Norbert

Igazgató

Kutatás-fejlesztési és innovációs igazgatóság



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



2. Az SZTE-TTI bemutatkozik

A Szegedi Tudományegyetemen mindig is igen hangsúlyos volt a legfejlettebb tudományos kutatás, és az egyetemi kutatók támogatása, hogy intellektusuk kézzel fogható eredmények létrehozására sarkallja őket. Egyetemünk mindig is híres volt arról, hogy a kiváló tudományos szakembergárdával rendelkezik, akik világszínvonalú tudományos felfedezések, áttörések létrehozására képesek. Az utóbbi időben a világgazdaságban azonban megjelent egy olyan trend, hogy a kutató egyetemeken egyre jobban háttérbe szorúlnak az alapkutatások és inkább az ipari oldalról megjelenő kereslet hajtotta alkalmazott kutatások kerülnek előtérbe.

SZTE kutatómenedzsment eredményei:

„Az intézmény az ország egyik legerősebb kutatási potenciáljával rendelkezik, kutatói 2004-2009 között közel 49 000 közleményt jelentettek meg, a 2006-2009-es időszakban az ipari partnerek igényeit kielégítő, alkalmazott kutatási tevékenységéből átlagosan évi 59 millió Ft-os értékteremtés realizálódott, mely elsősorban orvosi diagnosztikai rendszerek, fitokémia, biotechnológia és környezettechnológiai célú kutatásokat foglalt magába. Az alkalmazott kutatási tevékenység sikerét támasztja alá, hogy 2009 elején 27 szabadalmi bejelentéssel rendelkezett az intézmény, melyből 16 nemzetközi fázisban volt, további 9 pedig szabadalmi bejelentés alatt állt. Négy karon 20 támogatott kutatócsoport működik, melyből a Magyar



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Tudományos Akadémiával (MTA) való szoros kapcsolatnak köszönhetően, 12 akadémiai finanszírozású.” (Innogrants Consulting Kft. 2011, 5. oldal)

Nagyon fontos, hogy az egyetemi kutatók által létrehozott szellemi alkotások megfelelően legyenek kezelve, iparjogi oltalommal legyenek ellátva amennyiben erre lehetőség és igény mutatkozik. Az Egyetemnek fontos a kutatók ilyen irányú támogatása, ezért is jött létre 2003-ban a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság, mely az alábbiak szerint épül fel:



A 2010-ben létesített **Technológia Transzfer Iroda** (TTI) alapfeladata az egyetemi szellemi tulajdon-portfólió kezelése, folyamatos bővítése és értékelése. Ennek keretében az Iroda végzi a tudástérkép karbantartását, az iparjogvédelmi oltalmi bejelentések előkészítését, a szellemi alkotások piaci potenciáljának elemzését, üzleti koncepciók készítését valamint a lehetséges hasznosító partnerek felkutatását. Ugyancsak a TTI koordinálja a más szervezeteknek nyújtott innovációs tanácsadási szolgáltatásokat illetve a



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



nemzetközi intézményi technológia transzfer együttműködések is. Továbbá foglalkozik projektgenerálással is és nem utolsós sorban egyik fontos feladata az Egyetemen belüli bizalom és ismertség megteremtése.¹

A TTI a munkáját a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgató felügyelete alatt és a Szegedi Tudományegyetemen hatályban lévő **Szellemitulajdon-kezelési Szabályzat** alapján végzi.

TTI feladatai:

- Szellemi tulajdon azonosítása
- Keletkezett alkotás védelme
- **Hasznosítási koordinációs feladatok**
- Disszeminációs tevékenység

Hasznosítás:

- Előzetes piackutatás
- Demonstrációs anyag elkészítése
- Javaslat a hasznosítási formára
- Hasznosítási szerződések elkészítése

¹ Forrás: <http://www.u-szeged.hu/igazgatosag/kutatas-fejlesztesi?folderID=14461&objectParentFolderId=14461>



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

- Tulajdonos és feltaláló képviselője
- Hasznosítási szerződések nyomon követése, korrekciója
- Továbbfejlesztés koordinálása

A kutatómunka révén létrejött szellemi alkotások ipari hasznosításának folyamatát mutatja az alábbi ábra:



Forrás: University of Pittsburg 2010 alapján saját szerkesztés



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



A következőkben bemutatjuk, hogy a TTI milyen szolgáltatások által és milyen kérdésekben tud az Ön segítségére lenni, hogy a munkája gyümölcsét a lehető legjobban képviselhesse akár tudományos, akár ipari körökben.

3. Hogyan tud segíteni a kutatóknak a Technológia Transzfer Iroda?

Munkája során felmerültek már Önben az alábbi kérdések?:

- Mit volna érdemes kutatnom?
- Mekkora igény mutatkozhat a kutatási eredményeim iránt?
- Hogyan tudnék partnereket bevonni a további kutatás-fejlesztéseimhez?
- Hogyan tudnék külső anyagi támogatáshoz jutni a kutatásaim további finanszírozásához?
- Érdemes volna-e a kutatásaim eredményeit hasznosítani? Vagy inkább csak publikáljam azokat?
- Hogyan lehet a kutatási eredményeimet mások elől megvédeni a későbbi hasznosítás tekintetében?



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- Mely kutatási eredmények védhetőek?
- Lehet-e publikálni és ugyanakkor iparjogilag védeni is a kutatási eredményeimet?
- Hogyan és milyen módon tudnám a kutatási eredményeimet hasznosítani?
- Milyen anyagi hasznom származhat a kutatási eredményeim esetleges hasznosításából?

Ha IGEN a válasz a fenti kérdések bármelyikére, akkor van egy jó hírünk! A LEGJOBB HELYEN JÁR! Kérjük haladéktalanul lépjen kapcsolatba a munkatársainkkal, mert a Technológia Transzfer Irodán pont a fenti kérdések megválaszolásában tudunk Önnek hathatós segítséget nyújtani. A TT Irodán 3 szakmailag felkészült Technológia Transzfer Menedzser kolléga segíti az Ön munkáját a szellemi alkotásainak minél hatékonyabb hasznosítása érdekében.

Munkatársaink naprakész információkkal rendelkeznek az iparjogvédelem és a leghatékonyabb ipari hasznosíthatóság területén. Önnek nincs más dolga, mint megkeresni bennünket, és ezután a munka nagy részét levesszük az Ön válláról, hogy Ön továbbra is elsősorban a kutatói munkájára tudjon összpontosítani. Természetesen munkánkat minden körülmények között Önnel karöltve végezzük, így folyamatosan tájékoztatjuk az elvégzendő feladatokról és ahol az Ön közvetlen adatszolgáltatása szükséges, ott kérjük majd az Ön segítségét és természetesen minden helyzetben naprakész tájékoztatással szolgálunk az Ön számára a kutatási eredményeinek hasznosítási lépései tekintetében.

Nemzetközi akadémiai körökben jelenleg az a tapasztalat, hogy mindazon szellemi alkotások, melyek vagy nincsenek iparjogvédelmi oltalom alá vonva, és/vagy nem kerülnek az iparban



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



hasznosításra, csak publikálják azokat, azok kevésbé kerülnek a mindennapi életben felhasználásra. Éppen ezért tartja az Egyetemünk fontosnak, hogy a berkein belül keletkezett szellemi alkotások megfelelően legyenek kezelve, gyarapítván a nemzeti tudásvagyont, hogy ha lehetséges, akkor mind az Egyetem, mind a feltalálók számára minél nagyobb anyagi hasznot nyújtsanak.

A profi ipari hasznosítás eléréséhez azonban profi szakemberekre van szükség, akik segítséget tudnak Önnek nyújtani minden fenti problémás kérdésben. Elérhetőségeinket a kiadvány végén találja, így kérjük, forduljon hozzánk bizalommal, hogy szakmai segítségünkkel közösen sikerre vihessük az Ön szellemi alkotásait!

4. A kutatási eredmények sikeres hasznosításához szükséges lépések – kutatói szempontból

Jelenleg elmondható, hogy a magyarországi egyetemeken a mindennapokban az oktatás a domináns, kissé háttérbe szorítva a kutatási tevékenységet. Betudható ez többek között a forráshiánynak. A cél azonban az volna, hogy az egyetemek ne csak az oktatás központjai legyenek, hanem minél hangsúlyosabbá váljanak a végrehajtott kutatási projektek, még hozzá kívánatos volna az ipari hasznosítással végződő kutatási projektek végrehajtása.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Ön, mint Egyetemünk aktív kutatója, a mindennapi munkája során gyakran felteszi magának a kérdést, hogy milyen kutatási célokat fogalmazzon meg a következőkben. Feltételezhetően az alábbi kérdések foglalkoztathatják:

- Milyen témában volna érdemes a következő kutatásomat végrehajtani?
- Mi legyen a kutatás célja?
- Mit szeretnék elérni az adott kutatással?
- Milyen előnyökkel jár számomra a kutatás végrehajtása?
- Szeretném-e publikálni a kutatásaim eredményét?
- Személyes célom a szakmai előmenetelem biztosítása és/vagy az anyagi haszonszerzés a kutatás által?
- Ki(k) és hogyan fogják a kutatásomat finanszírozni?
- Milyen eszközökkel, hol fogom a kutatásomat elvégezni?
- Ki fog nekem segíteni a kutatás során?
- Honnan és hogyan kaphatnék segítséget az Egyetemtől a kutatáshoz?
- Kell-e dokumentálnom a kutatásom fázisait és eredményeit?

Az alapkutatások elvégzése az egyetemek számára fontos, hiszen növeli a közös tudásmennyiséget, de ennek közvetlen ipari hasznosulása nincs. A nemzetközi gyakorlatban azonban egyre inkább az a trend van érvényben, mely szerint a hangsúly az iparilag hasznosítható alkalmazott kutatás irányába tolódik el. Az Egyetemek ezen kutatások kapcsán létrejövő szellemi alkotások hasznosítása vagy értékesítése során tudnak olyan bevételekhez jutni, mellyel a további kutatásokat finanszírozni tudják.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



A Szegedi Tudományegyetem jelenleg hatályos Szellemitulajdon-kezelési Szabályzata (továbbiakban: SZTSZ) a szellemi alkotásokhoz fűződő jogokat, az Egyetem és a kutató egymás közötti jogviszonyát az alábbiak szerint határozza meg (SZTE 2011, 6. o.):

„3. § Az Egyetemen folyó kutatómunka eredményeként létrejövő a 2. §-ban meghatározott szellemi alkotáshoz fűződő valamennyi jog – jogszabály vagy szerződés ettől kifejezetten eltérő rendelkezése hiányában – az Egyetemet illeti meg. Ennek megfelelően:

a) A szolgálati találmányra (használati mintára, növényfajtára, formatervezési mintára, topográfia-ára) a szabadalom (vagy egyéb oltalom) az alkotó jogutódjaként törvény erejénél fogva az Egyetemet illeti meg,

b) Az alkalmazotti találmányra (használati mintára, növényfajtára, formatervezési mintára) a szabadalom (vagy egyéb oltalom) az alkotót illeti meg, az Egyetem azonban törvény erejénél fogva jogosult a hasznosítására,

c) Ha a szerzői mű elkészítése az alkotó munkaviszonyból folyó kötelessége (különösen az Egyetem által benyújtott pályázat keretében létrehozott művek), a vagyoni jogokat a mű átadásával az alkotó jogutódjaként törvény erejénél fogva az Egyetem szerzi meg. Nem szolgálati művek a kutatási tevékenységgel összefüggésben készített tudományos publikációk, szakirodalmi művek.”

Jelen kiadvánnyal szeretnénk az Ön figyelmét is felhívni arra, hogy milyen előnyöket biztosít Önnek, és az Egyetemnek az iparilag is hasznosítható alkalmazott kutatások területe.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



4.1. Kutatás céljainak meghatározása

A kutatás-fejlesztési tevékenységek meghatározásáról a 2003. Évi XC. Tv. a Kutatási és Technológiai Alapról – a kutatás-fejlesztés statisztikai egységesítéséről szóló ún. Frascati Kézikönyv alapján - a következőképpen rendelkezik:

„Alapkutatás: az általános tudományos és technikai tudásanyag bővítése, amely nem kapcsolódik ipari vagy kereskedelmi célkitűzéshez.

Ipari vagy alkalmazott kutatás: új tudásanyag megszerzésére irányuló kutatás, amelynek célja, hogy az így megszerzett tudásanyag felhasználható legyen új termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztéséhez, illetve jelentős javulást eredményezzen a már meglévő termékekben, eljárásokban vagy szolgáltatásokban.

Kísérleti (pre-kompetitív) fejlesztés: az alkalmazott kutatás eredményének tervekbe foglalása, azaz új vagy továbbfejlesztett termékek, eljárások, szolgáltatások tervezése (idetartozik a kereskedelmi felhasználásra nem kerülő prototípus elkészítése is).”

A kutatási projektek célrendszerét alapvetően a fenti hármas karakter határozza meg.

Ha Ön nem csak alapkutatásban gondolkodik, akkor jelen kiadványunk áttanulmányozása reményeink szerint hozzájárulhat ahhoz, hogy minél több és sikerebb olyan kutatási



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



projektet tudjon végrehajtani, ami mind az Ön, mind az Egyetem számára anyagi hasznot biztosít.

Az Egyetem berkein belül születő szellemi alkotások hasznosításából befolyó díjak és azok felhasználása tekintetében az egyetemi SZTSZ alábbiak szerint rendelkezik (SZTE 2011, 11. o.):

„34. § Az alkotót a szellemi alkotás hasznosítása esetén – a hatályos jogszabályokkal összhangban, a Szabályzat jelen fejezetében foglaltak figyelembevételével megállapított összegű – díjazás illeti meg. Az alkotót a hasznosítás, az egyes hasznosítási engedélyek és az átruházás esetén külön-külön (találmányi díj, nemesítői díj, szerzői díj, alkalmazott szellemi alkotás hasznosításáért járó díj, know-how hasznosításáért járó díj, a továbbiakban összefoglalóan: alkotói díj), valamint a hasznosítás ellenérték nélküli engedélyezése és az ingyenes átruházás esetén is megilleti az alkotói díj.”

Az SZTSZ 40. §-a így fogalmaz (SZTE 2011, 11. o.):

„A szellemi alkotás létrehozásában közreműködő alkotók részesedése nem lehet kevesebb, mint 50%...”

A fentiekből látszik, hogy az Ön számára is komoly anyagi előnyökkel jár az alkalmazott kutatási eredmények megfelelő hasznosítása. Míg ha a kutatási eredményét csak publikáció formájában kívánja nyilvánosságra hozni, akkor csak az Ön saját szakmai megbecsülését segíti elő, míg ha a kutatásainak fókuszában az ipari hasznosítás is komoly szerepet játszik,



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



akkor az a fentiek alapján igen jelentős anyagi haszonnal is járhat az Ön számára. A találmányok, kutatási eredmények ipari hasznosításának lehetősége ugyanakkor nem zárja ki a szakmai előmenetelt jelentő publikációs tevékenységet sem.

Az elkövetkezendő időkben a kutatási célok meghatározásánál javasoljuk, hogy mindenképpen vegye figyelembe, hogy milyen céllal végezne kutatómunkát. Jelen kiadvány további részeiben szereplő információk elsősorban az anyagi haszonnal is kecsegtető alkalmazott kutatások esetében szolgálhatnak hasznos támpontokkal.

4.2. Kutatás megalapozása, tervezése

Ha Ön alkalmazott kutatást kíván folytatni, akkor a következő két alapvető kérdésben kell először is döntenie:

- Mit kutassak annak érdekében, hogy a kutatási eredmények a leghatékonyabban hasznosíthatóak legyenek? Van-e igény a gondolatban megfogalmazott kutatási célok ipari hasznosítására?
- Mely konkrét ipari igényekre végezhető el olyan kutatási projekt, melynek eredménye azonnali hasznosulással kecsegtet?

Az első esetben nem biztos, hogy az iparban létezik olyan konkrét probléma felvetés, melyre a kutatási projekt eredménye adhat hathatós választ. Fel kell mérni, hogy melyek azok az



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



ipari területek, ahol érdemes kutatásokat végezni, melyek azok a húzóágazatok, ahol egy adott kutatás eredményeképpen létrejövő szellemi alkotást, és az abból esetlegesen keletkező szabadalmat hasznosításra fel lehetne ajánlani, vagy önmagában értékesíteni lehetne.

A második esetben egy konkrét cég ipari problémájára keressük a választ, ahol egy adott létező problémára kell egy kutatási eredmény által megoldást szállítani. A konkrét technológiát kereső cégek általában már eléggé kiforrott, legalább prototípus állapotba jutott megoldásokat keresnek és ritkán áldoznak pénzt kutatási projektek végrehajtására, de ez a megoldás sem kizárható.

A fentiek alapján szeretnénk felhívni a figyelmét, hogy javasoljuk a következő kutatásai során a projekt minél tudatosabb megtervezését, mely sok, később esetleg feleslegesnek bizonyuló munkától kímélheti meg Önt és kutató csapatát.

Esetleg mindezek után sem tudja, milyen célt tűzzön ki legújabb kutatási projektje során?

Ne aggódjon! A TTI kollégái készséggel állnak az Ön rendelkezésére! Kérjük, forduljon hozzánk bizalommal!



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



4.3. Kutatás finanszírozása

Egy új kutatási projekt egyik első sarkalatos kérdése annak eldöntése, hogy a kutatást vajon ki fogja finanszírozni? Itt az alábbi lehetőségek adódnak:

- Egyetem maga finanszírozza saját forrásból
- Egyetemi belső pályázat által kerül finanszírozásra
- Állami pályázat finanszírozza
- EU-s kezdeményezésű pályázat finanszírozza – különös tekintettel gondolunk itt az FP7-es kutatási pályázatokra
- Külsős cég finanszírozza kutatási szerződés megkötésével

Önnek, mint kutatónak nagyon fontos kérdés a kutatási célok meghatározását követően a projekt teljes egészének megfelelő finanszírozása. Ha pályázatból kívánja a kutatását finanszírozni, akkor szintén forduljon hozzánk bizalommal és az Igazgatóságunkon működő **Kutatásmenedzsment Központ** közreműködésével igyekszünk Önnek megtalálni a legmegfelelőbb pályázati forrást.

Ha külsős cég bevonását tervezi a kutatásba, akkor kutatási szerződés megkötése szükséges, melyben lefektetik a konkrét célokat és az azok eléréséhez vezető utat, határidőket. Ha külsős cég száll be a kutatási projektbe anyagilag, akkor a pályázatokhoz hasonlóan nagyon



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



szigorú pénzügyi elszámolást követelnek meg, így elengedhetetlenül fontos, hogy a projektet minden egyes pillanatában megfelelően menedzseljék.

Egy tipikus kutatási projekt során általában többek között az alábbi költségtényezőkkel kell számolni (UMIP 2010):

- Projektben résztvevő kutató(k) bér- és járulékköltsége
- Projektben résztvevő technikusok, PhD hallgatók bér- és járulékköltsége
- Laboratórium bérleti díja (amennyiben releváns)
- Projekt során használt eszközök, berendezések rezsiköltsége
- Felhasznált anyagok és szolgáltatások költsége (pl. kémiai reagensek, telefon, fax, másolás, szoftver licenc, stb.)
- Esetleges utazás-, szállásköltség
- Konferenciákon, találkozókön való részvétel költsége
- Külső helyszínen végzett munka költsége
- stb.

A fenti költségek közül a személyi jellegű költségeknél mindenképpen figyelembe kell venni az inflációt és a béremelkedéseket is, ha 1 éven túli projektről van szó.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



4.4. Kutatási tervek

Minden kutatási projektnek az alapja a letisztult kutatási terv, melyhez minden, a kutatásban részt vevő félnek tartania kell magát. Az adott kutatási projekthez kapcsolódó minden tevékenységet ehhez a tervhez kell kötni, és e szerint végrehajtani. Ha nincs megfelelő precizitással megalkotott terv, akkor akár költségoldalról, akár az időpontok tekintetében nagy valószínűséggel csúszások lesznek tapasztalhatók. A megalkotott kutatási tervet megfelelően be is kell tartatni, ezért elengedhetetlen egy erre a feladatra alkalmas kutatási projektmenedzser kijelölése vagy alkalmazása a kutatás során! (UMIP 2010)

A kutatási terv meghatározásakor kérjük, hogy az alábbi tényezőkre mindenképpen térjen ki:

- **Kutatás hatásköre** – itt kell szerepelnie a kutatás jellegének, minden résztvevő főbb feladatainak és a kutatási területnek.
- **Célok** – itt kell meghatározni a kutatási célokat, hogyan fogják a sikert mérni, mikor kell befejezni azt és milyen eséllyel lehet a projekt sikeres.
- **Létesítmények** – milyen kutatási helyek, laborok, speciális berendezések felhasználandó anyagok szükségesek a kutatási projekthez?
- **Résztvevők** – hány és milyen munkatársakra van szükség a projekthez, ki jelöli ki, illetve alkalmazza őket? Itt kell továbbá kijelölni a projekt menedzsert is, akinek feladata az egész kutatás összefogása és megfelelő mederben való tartása.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- **Időbeosztás** – szükséges előzetes időbeosztást készíteni, még ha feltételezhető is, hogy a kutatómunka során a szükséges időpontok változhatnak. Továbbá szükséges meghatározni, hogy az egyes részfeladatok, illetve maga a teljes projekt mekkora csúszás esetén fogadható még el.
- **Költségek** – fontos a korrekt költségvetés megalkotása, még ha az időpontokhoz hasonlóan itt is adódhatnak előre nem látott további költségelemek, illetve költségemelkedések. Itt is meg kell határozni, hogy mekkora költségútlépés fogadható még el.
- **Szellemi alkotáshoz fűződő jogok** – el kell dönteni, hogy a kutatási projekt kapcsán keletkező szellemi alkotásokhoz fűződő jogok ki(ke)t illet(nek) és hogyan kerülnek felhasználásra. Publikáció a cél és/vagy szabadalmi bejelentés?

Egy kutatási terv bármennyire akkurátusan is készül el, óhatatlanul adódhatnak előre nem látott változások benne, melyek közül néhány bizonyosan kisebb jelentőségű és nem feltétlenül szükséges az eredeti terveken változtatni, de ha elkerülhetetlen a változtatás, akkor ki kell dolgozni eljárást arra vonatkozóan is, hogy milyen módon lehet az eredeti terveken változtatni ahhoz, hogy a projekt továbbra is életben maradjon.

4.5. Időbeosztás – időbeli tervezés

A kutatási projekt időbeli tervezésénél az alábbi időpontok meghatározása mindenképpen szükséges:



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- **Kezdési időpont** – fontos rögzíteni, hogy mikor indul a projekt már csak a költségek elszámolhatóságának tervezhetősége miatt is.
- **Befejezési időpont** – az előző pontban indokoltak szerint szükséges megtervezni, hogy előreláthatólag mikor fejeződik be a kutatás, elsősorban szintén a költségek tervezése miatt. Ide kapcsolódik annak a szem előtt tartása, hogy a projekt végén nagy valószínűséggel záró jelentés megírása is szükségessé válik akár a megbízók miatt, akár a projektet finanszírozó intézmény vagy szerv kérésére.
- **Állomások, mérföldkövek** – a modern kutatási projektek során szükséges előre meghatározott pontok, állomások előre történő meghatározása. Ezekhez az állomásokhoz kapcsolódhat ugyanis sokszor bizonyos költségek megtérítése vagy támogatások kifizetése. Ez az adott kutatási projekt fajtájától függ, de szükséges annak előre megtervezése, hogy mikorra kellene a kutatás adott fáziséval elkészülni, hogy az előre megtervezett záró dátumot is minél jobban tartani lehessen.

4.6. Kutatásban résztvevő személyek

A legtöbb kutatási projektben az alábbi közreműködőkre van szükség (UMIP 2010):

- vezető kutató / kutatásvezető (egyben projektmenedzser is lehet)
- további kutatók (opcionálisan)
- laboratóriumi segéd személyzet
- adminisztratív dolgozók



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- pénzügyi referens
- projektmenedzser

A kutatási projekt kezdetekor érdemes pontosan meghatározni, hogy az abban résztvevő személyeknek mi lesz a pontos feladata, hatásköre és felelőssége. Ha olyan kutatók kerülnek megnevezésre, akik kulcsfontosságúak a projekt szempontjából, akkor azt is előre szabályozni kell, hogy az esetleges távozásuk a projektből és/vagy az Egyetemről milyen kihatással lehet a projektre, ilyen esetben hogyan és honnan pótolhatóak.

Ha külsős együttműködésre is sor kerül a kutatási projektben, akkor azt is szabályozni kell, hogy mi történik akkor, ha a kutató partner számára bizonyos résztvevők nem elfogadhatóak.

A kutatási projektben a kutatásvezető mellett fontos személy a projektmenedzser (vannak esetek, amikor a két funkciót egy ember tölti be), mivel ő az, akinek minden részletre kiterjedően ismernie kell az adott kutatás szakmai és pénzügyi részét is. A projektmenedzsernek általában az alábbi feladatai vannak:²

- „A célok és/vagy a munkák megtervezése
- A célok elemzése és meghatározása
- Kockázatok felmérése és elkerülése
- Erőforrás szükséglet becslése

²Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Projektmenedzsment#Projektmenedzsment_tev.C3.A9kenys.C3.A9gek



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- Erőforrások biztosítása, lekötése
- A munka szervezése
- Az emberi- és más erőforrások beszerzése
- Feladatok kiosztása
- Vezetési tevékenységek
- A projekt végrehajtásnak ellenőrzése
- Előrehaladás követési és jelentési feladatok
- Korrekciós akciók tervezése és végrehajtása
- Dokumentációs és kommunikációs tevékenységek

A fentiekből látszik, hogy nagyon szerteágazó a projektmenedzser feladata és ezáltal a felelőssége is. Munkája kihat a projekt megfelelő időben, megfelelő költségeken belül tartása, és, hogy a végeredményként megszületett szellemi alkotás, illetve az elvégzett munka megfelelő minőségben legyen prezentálva.

Mindezek alapján elmondható, hogy megfelelően hozzáértő projektmenedzser kijelölése a projekt szempontjából kulcsfontosságú, hiszen ő fogja össze a teljes csapatot és biztosítja a célok megfelelő elérését.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



4.7. Kutatáshoz használt eszközök

Nyilvánvaló, hogy a kutatási projekt során szükséges bizonyos eszközök, illetve helyiségek használata. Ezeket is nevesíteni kell a projekt tervben, hiszen költségeket is csak így lehet hozzájuk rendelni. Főleg az Egyetem felé nevesíteni kell az alábbiakat: (UMIP 2010)

- Mely laboratóriumi helyiségek használhatóak a kutatási projekt során? Kiknek van jogosultságuk az oda való belépéshez?
- A projekt mely szereplőinek milyen jogosultsága van a kutatás során nevesített berendezések, illetve adminisztrációk, kommunikációt segítő eszközök használatára (pl. számítógép, fénymásoló, mobil telefon, stb.)
- Milyen munkavédelmi elveket kell betartani a kutatás során különös tekintettel a laboratóriumi műszerek használatára?
- A felhasznált berendezések esetleges meghibásodása esetén ki gondoskodik azok javításáról, illetve ez milyen mértékben befolyásolhatja a kutatási tervben szereplő időpontok betartását?

A fentiekre minden esetben figyelni kell, hogy csak a jogosult személyek használhassanak különböző, a munkájukhoz rendelt berendezéseket.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



4.8. Kutatás monitorozása, felügyelete, jelentések készítése

Minden kutatási projekt életében előfordulhatnak és nagy valószínűséggel elő is fordulnak előre nem látott események. Többek között ezért is nagyon fontos az, hogy a projektet annak menedzsere a lehető legkövetkezetesebben felügyelje és minden apró mozzanatot feljegyezzen a lépésekkel kapcsolatban, hogy igény esetén a történések pontosan visszakövethetőek legyenek, illetve könnyen és gyorsan lehessen döntést hozni az esetleges változtatásokról. (UMIP 2010)

Ahogy korábban is említettük, minden projekt esetében ajánlott projektmenedzser kijelölése, aki lehet az egyik kutató, de lehet kívülálló személy. Sok esetben előnyös, ha a projektmenedzser nem szakmabeli kutató, aki sokkal inkább a menedzsment funkciókra tud koncentrálni.

A projektmenedzsernek meghatározott időt kell a projekt ügyeivel foglalkoznia, ezt is le szokták fektetni a projekt tervben. Továbbá ahogy említettük ő kontrollálja, hogy a kutatásban részt vevő személyek közül ki milyen munkát végez, és mennyi időt tölt egyes részfeladatokkal. Ezt megfelelő táblázatokban szokták feljegyezni.

A projekt előrehaladtával időről-időre találkozókat, megbeszéléseket kell szervezni, hogy a projektben résztvevők egyeztethessék az eddigi eredményeket, aktuális teendőket, és mindazokat a tényezőket, melyek a kutatás előhaladását befolyásolják. Ezekről a megbeszélésekről is feljegyzéseket kell készíteni, melyeket fel lehet használni a



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



későbbiekben a beszámolók elkészítésekor. Stratégiai megbeszélések tartalmáról részletesebb beszámoló kell, hogy készüljön.

A projektmenedzsernek általában nincs jogosultsága a kutatási terv sarkalatos pontjainak megváltoztatására, ugyanakkor fel kell hívnia a figyelmet az esetleges időbeli vagy pénzbeli csúszásokra, illetve kisebb ügyekben szabad keze kell, hogy legyen, hogy döntéseket hozhasson a gyors beavatkozás érdekében, melynek célja, hogy a projekt a lehető leggyorsabban tudjon haladni.

Előzőleg említettük, de nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy az ő feladata, hogy alapvetően a kutatási projektet finanszírozó hatóság, cég vagy az Egyetem felé a megfelelő szakmai és pénzügyi beszámolókat elkészítse és időben, akár a projekt haladása alatt meghatározott időközönként (pl. projekt előrehaladási jelentés – PEJ, időszakos pénzügyi beszámoló formájában) a megfelelő helyre benyújtsa. A záró szakmai és pénzügyi jelentésnek általában a projekt zárását követő 30 napon belül kell megtörténnie és kerülnie benyújtásra.

Támogatott projekt esetében a támogató hatóság határozza meg a benyújtandó beszámolók pontos formai és tartalmi követelményeit, de ezeknek minden esetben tartalmazniuk kell a kitűzött és a ténylegesen elért eredmények közötti esetleges különbségek indoklását, nyilvánvalóan a teljesített eredmények részletes leírása után. Ettől függetlenül a szakmai jelentéseknek mindig tömöreknek, közérthetőeknek és pontosaknak kell lenniük, hogy elkerülhető legyen bármely fontos kutatási projekt pénzügyi támogatásának a nem megfelelő beszámoló miatti elbukása.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



4.9. Kutatási eredmények összegzése

Egy kutatási projekt - ha sikeres volt és időközben nem kellett bizonyos tényezők miatt feladni - minden esetben valamilyen hasznos szellemi alkotással zárul: kifejlesztésre kerül egy új technológia, termék, eljárás, stb. Ezután a projektet vezetőknak egy nagyon fontos döntést kell hozniuk, mégpedig el kell azt dönteniük, hogy hogyan hasznosítsák a kutatási eredményeket.

Ezzel kapcsolatban az alábbi lehetőségek merülnek fel: (UMIP 2010)

- **Azonnal publikálják az eredményeket** – ebben az esetben, ha ezt egy esetleges iparjogvédelmi bejelentés előtt teszik meg, újdonságrontást hajtanak végre, és megakadályozzák a későbbi iparjogvédelmi bejelentés megtételét.
- **Későbbi publikálás az iparjogvédelmi eljárás megindítása után** – ebben az esetben nincs újdonságrontás.
- **Iparjogvédelmi eljárás megindítása** – leggyakrabban a kutatási eredményekről szabadalmi bejelentést tesznek, amint lehet. Ez a legtöbb esetben a későbbi profitorientált ipari hasznosítás reményében történik.
- **Know-how átruházása** – ez abban az esetben lehetséges, ha külsős céggel ilyen értelmű szerződés köttetik, azaz külső megbízó számára történt a kutatás annak finanszírozása alatt.
- **Know-how visszatartása** – ebben az esetben a kutatás eredményeit nem publikálják és nem is indítanak iparjogvédelmi eljárást. Ennek különböző okai lehetnek, a kutatók



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



esetleg továbbfejlesztést kívánnak még végrehajtani, vagy egy későbbi időpontban szeretnék csak a kutatási eredményeket nyilvánosságra hozni.

A kutatási projekt általában azzal a céllal indul, hogy az így létrejött szellemi alkotást valamilyen módon hasznosítsa a kutató, akár a saját szakmai előmenetelét biztosító publikáció, vagy a későbbi anyagi haszonnal kecsegtető ipari hasznosítás által.

A következőkben bemutatjuk, hogy mi a teendője Önnek, mint a kutatásban résztvevő kulcsfontosságú személynek, ha a kutatási projekt végeztével dönteni kell az eredmények későbbi sorsáról. Mint jelen kiadványunkban többször is említjük, **minden hasonló kulcsfontosságú döntés meghozatala előtt kérjük, forduljon irodánkhoz bizalommal!** Javasoljuk, hogy ilyen jellegű fontos döntések meghozatalához kérje ki a segítségünket és bízunk abban, hogy szoros együttműködésben tudunk majd megfelelő támogatást nyújtani Önnek a megfontolt döntés meghozatalához.

Mindezek mellett fontos a lezárt projekt szakmai értékelése is, mely a későbbiek során megvalósítandó további kutatási projektek számára szolgálhat fontos információkkal. A projektzáró megbeszélés során az alábbi tényezőkkel kell foglalkozni:

- Sikeres volt a projekt?
- Hatékony volt a projektben résztvevők munkája?
- Megfelelő minőségű volt a résztvevők által nyújtott munka?
- Sikertült az eredetileg kitűzött célokat tartani?
- Sikertült-e tartani az előre megtervezett határidőket?



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- Sikerült-e tartani a pénzügyi keretszámokat?
- Megfelelő volt-e a projektmenedzsment?
- Sikerült-e időben minden jelentést leadni a projekttel kapcsolatban?

Ha a fenti kérdések közül bármelyikre is NEM a válasz, akkor az komoly aggályokat vet fel és a projektmenedzser feladata kell, hogy legyen a problémák okainak feltárása és kiértékelése, valamint egy olyan akcióterv kidolgozása, mely segítségével egy következő projekt során ezek elkerülhetővé válnak. Ezek a lépések a minőségbiztosítási alapelvek szempontjából is nagyon fontosak!

5. Találmány bejelentése az SZTE felé

Tisztelt Kutató Kolléga! Tételezzük fel, hogy Ön végrehajtott egy nagyszabású kutatási projektet, figyelembe vette a fentiekben megfogalmazott kritériumokat, a projekt során a legnagyobb gondossággal járt el és a kezében van egy új szellemi alkotás, egy találmány, melynek sorsáról döntenie kell.

Mi is a teendője ebben az esetben? A Szegedi Tudományegyetemen jelenleg hatályos Szellemitulajdon-kezelési Szabályzat (SZTSZ) szerint **az alkotóknak a munkájuk során létrehozott szellemi alkotásokat a megalkotásukat követő 8 napon belül ismertetni kell az Egyetemmel.** A Szabályzat e tekintetben így fogalmaz: (SZTE 2011, 7. o.)



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



„8. § Ezen eljárási rend hatálya alá tartoznak azok a szellemi alkotások, amelyek alkalmasak arra, hogy iparjogvédelmi oltalom tárgyát képezzék – ideértve azokat az alkotásokat is, amelyeknek titokban tartása célszerű a megfelelő oltalom megszerzése helyett, tekintettel a hasznosítási célokra és lehetőségekre –, valamint a know-how, továbbá az ezekhez kapcsolódó védjegyek és egyéb árujelzők.

9. § Az alkotók a szabályzat hatálya alá tartozó jogviszony keretében végzett munkájuk során létrehozott szellemi alkotásaikat kötelesek a megalkotásától számított nyolc napon belül a Szabályzat 1. sz. mellékletében foglalt tartalommal, írásban az Egyetemmel olyan részletességgel ismertetni, amely alapján eldönthető, hogy az Egyetem a szolgálati szellemi alkotásra igényt tart-e, és kíván-e iparjogvédelmi bejelentést tenni, illetve alkalmazotti szellemi alkotás esetén kívánja-e a hasznosítás jogát gyakorolni.

10. § Az ismertetett szellemi alkotás jogi helyzetéről (szolgálati vagy alkalmazotti jelleg stb.), a szellemi alkotáshoz fűződő jog gyakorlásáról vagy arról történő lemondásról az Egyetemnek az ismertetés napjától számított 90 napon belül kell az alábbiak szerint döntést hozni. Ezen határidőn belül az Egyetem köteles nyilatkozni különösen arról is, hogy a szolgálati találmány igényjogosultságának egészére igényt tart-e, illetve az alkalmazotti találmányt hasznosítani kívánja-e.”

Önnek tehát bejelentési kötelezettsége van a találmányát illetően az Egyetem felé. Ezen bejelentési kötelezettségének legegyszerűbben az alábbi linken található online találmány bejelentő lap kitöltésével tehet eleget az alábbi adatok megadásával:



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- Bejelentő / feltaláló képviselőjének neve
- Szervezeti egység
- Telefonszám
- Email cím
- Találmány címe
- A találmány lényegének leírása (max. 1500 karakter)
- Ismertették-e a találmányt korábban bárhol, bármikor?
- Szándékozik-e ismertetni azt később valahol?
- Van-e a találmány létrehozásában közreműködő nem-SZTE alkalmazásában lévő személy?
- Van-e olyan szerződés, mely a találmány tulajdonjogára kihatással lehet?

<http://www.u-szeged.hu/tudasvagyon/on-line-talalmanyi/online-talalmanyi?folderID=14468&folderID=14468&objectParentFolderId=14468>

A fenti bejelentőlap kitöltését követően a TT irodához kerül az ügy, és ott az egyik Technológia Transzfer Menedzser kolléga átveszi, és első lépésben felveszi Önnel/Önökkel a kapcsolatot a további ügyintézésel kapcsolatban. A találmány minél pontosabb megismerése érdekében kollégánk egy személyes találkozó alkalmával részletesen megismeri a találmányt. Ezt általában egy ún. mélyinterjú során végezzük el.

Ezután a TTI belső ügyrendben röviden értékeli a találmányt és javaslatot tesz az elvégzett előzetes kutatások alapján, hogy érdemesnek találja-e annak az Egyetem által történő felkarolását, iparjogi védelmének elindítását vagy visszautalni kívánja a találmányt a



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



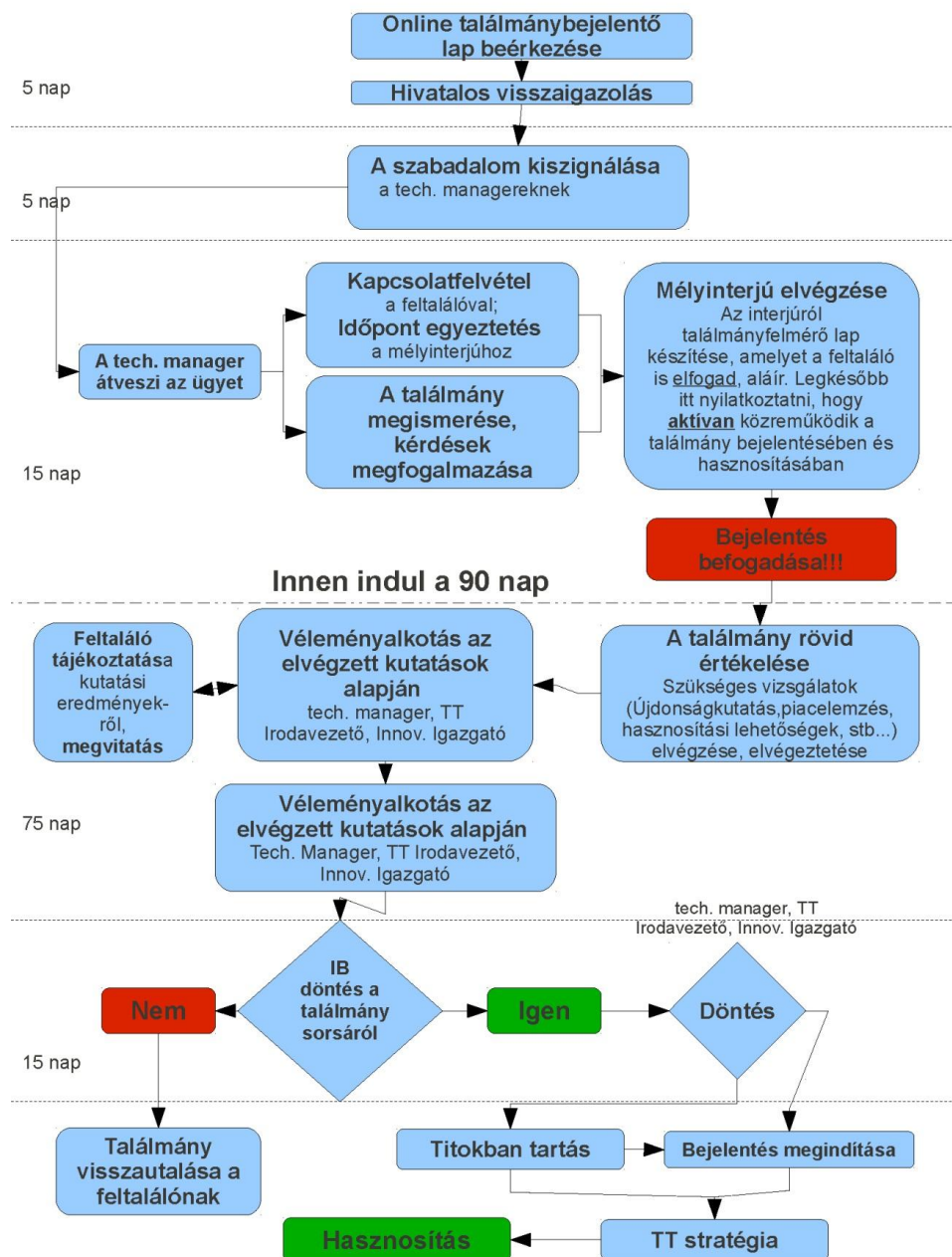
feltalálókhoz. Ennek során a TTI szükség esetén újdonságkutatást, piacelemzést végez vagy végeztet annak megismerésére, hogy a találmány valóban megfelel-e a szabadalmaztathatósági kritériumoknak, mely alkalmassá teszi az esetleges iparjogvédelmi eljárás lefolytatására és/vagy ipari hasznosítására.

Gyakran előforduló probléma, hogy a feltaláló meg van arról győződve, hogy a találmánya teljesen egyedi és a világon még senki, sehol nem talált fel hasonló dolgot. Ez sajnos nem mindig van így. Ennek kiszűréséhez kell a fenti vizsgálatokat elvégezni, mely segítséget nyújt mind a feltaláló, mind a későbbiekben ismertetett Innovációs Bizottság számára.

Az egyetemi találmányokkal kapcsolatos ügymenetet az alábbi ábra szemlélteti:



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



Forrás: SZTE-TTI belső dokumentum / Döntésmechanizmus.pdf



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



6. Az Innovációs Bizottság bemutatása, hatásköre, feladata

Miután a TTI a találmányt megismerte és előzetesen értékelte, véleményalkotás mellett felterjeszti az egyetemi Innovációs Bizottság (továbbiakban: IB) számára döntéshozatal céljából. Az IB dönt arról, hogy az Egyetem igényt tart-e a szellemi alkotásra vagy visszautalja annak tulajdonjogát a feltaláló(k)hoz. Amennyiben pozitív döntés születik, akkor második körben arról dönt az IB, hogy megindítsa-e az iparjogvédelmi eljárását, vagy ugyan védhető volna, de mégis első körben inkább titokban kívánná azt tartani.

Az IB az SZTE Szenátusának állandó bizottsága, melynek feladata az SZTSZ alapján az alábbi: (SZTE 2011, 14. o.)

„Feladata a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatósággal együttműködve az Egyetem szellemi tulajdon portfóliójának gazdagítása, kezelése.

Ennek keretében

- dönt saját napirendjéről és ügyrendjéről*
- a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgató előterjesztése alapján és a Szellemi tulajdon kezelési szabályzatban foglaltaknak megfelelően dönt az Egyetem szellemi alkotásokkal kapcsolatos jogainak gyakorlásáról, így különösen*
- dönt az Egyetem munkavállalói, közalkalmazottai, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló dolgozói által létrehozott szellemi alkotások jogi helyzetéről (szolgálati,*



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



vagy alkalmazotti találmányokkal kapcsolatos munkáltatói jogok), és az Egyetem jogainak gyakorlásáról, vagy az azokról történő lemondásról,

- véleményezi az új szellemi alkotásokat abból a szempontból, hogy indokolt-e iparjogvédelmi oltalomban részesítésük,*
- az eset összes körülményeinek figyelembevételével dönt a megfelelő iparjogvédelmi oltalmi forma kiválasztásáról,*
- javaslatot tesz a szellemi alkotás hasznosításának módjáról, így különösen licencszerződés megkötéséről, vagy hasznosító (spin-off) gazdasági társaság Egyetem általi alapításáról, vagy abban való részesedésszerzésről.”*

Az IB pozitív döntése után elkezdődik a találmánnyal kapcsolatos érdemi munka, melynek végső célja az Egyetem (és ez által a feltaláló(k)) számára minél sikeresebb ipari hasznosítása. Ehhez a TTI minden esetben a feltalálóval karöltve ún. technológia transzfer stratégiát készít, eldöntik, hogy hogyan és milyen formában fogják promótálni a találmányt, hogy annak ipari hasznosítása minél sikeresebb lehessen.

Tisztelt Kutató Kolléga! Az eddigiek alapján is már láthatja, hogy ahogy korábban is fogalmaztunk, az Ön és a TTI közötti együttműködés egyre hangsúlyosabbá válik a hasznosítási folyamat előrehaladtával, ezért kérje segítségünket, tanácsainkat, hogy munkánkat szoros együttműködésben Önnel a lehető leghatékonyabban végezhessük!



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



7. Újdonságkutatás – lehet-e védeni a találmányt?

Az előző pontban már szóltunk arról, hogy annak eldöntése, hogy egy adott találmány valóban hordoz-e akkora újdonságtartalmat, mely szükségessé és alkalmassá teszi annak iparjogvédelmi eljárás alá vonását és ipari hasznosítására tett erőfeszítések megtételét, mindenképpen szükségessé teszik egy ún. újdonságkutatás lefolytatását. Ezt első lépésben az SZTE TTI végzi el még mielőtt az Innovációs Bizottság elé kerülne a döntés, hogy kívánja-e az Egyetem a találmányt hasznosítani és/vagy iparjogvédelmi oltalom alá vonni. Továbbá szükséges ez a vizsgálat lefolytatása a konkrét szabadalmi hivatali kérelem benyújtása előtt, hogy ezzel az esetleges elutasítás és ezáltal fölös anyagi ráfordítás elkerülhető legyen.

Természetesen az újdonságkutatás soha sem lehet teljesen pontos, hiszen például, - ahogy azt a következőkben kifejtjük - a szabadalmaztatási eljárás egy igen hosszadalmas folyamat és a bejelentés napjára visszamenőlegesen hatályos, azaz az újdonságkutatás pillanatában lehet, hogy egy szabadalom még az elbírálás folyamatában van, ami kívülről (a hivatalon kívülről) nem látszik, de a hivatalos újdonságkutatás során problémákat okozhat.

Mindezek ellenére fontos, hogy piaci, illetve iparjogvédelmi adatbázisokon alapuló újdonságkutatás lefolytatásra kerüljön a találmány valós újdonságtartalmának felfedése céljából. Abban az esetben, ha a kutatás azt az eredményt hozza, hogy már van hasonló találmány a piacon, abban az esetben sem teljesen biztos, hogy lehetetlen a találmány szabadalmaztatása, hiszen a szabadalmi hivatal egyedi döntésén múlik az, hogy véleménye



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002

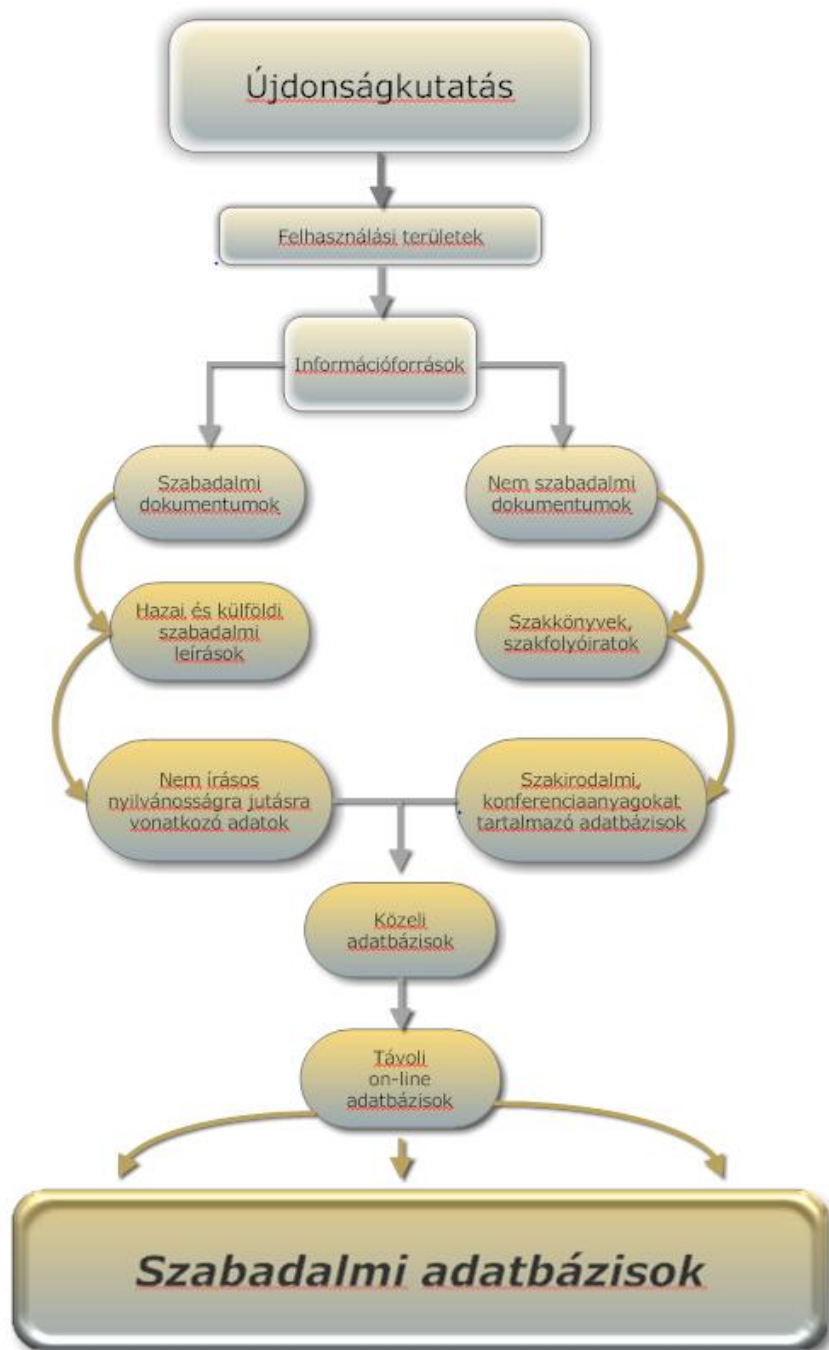


szerint szabadalmaztatható-e egy találmány vagy sem. Itt mindenképpen érdemes megjegyezni, hogy szükség esetén a TTI kikéri külső szakértők, szabadalmi ügyvivők véleményét, akik segítenek eldönteni, hogy a találmányt nagy valószínűséggel lehet-e iparjogvédelmi oltalom alá vonni, avagy sem.

Az újdonságkutatás folyamatát a következő ábra szemlélteti:



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



Forrás: saját szerkesztés



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Az újdonságkutatás végén egy jelentés készül, melyet a TTI benyújt az IB-nek, elősegítve annak döntését. Az újdonságkutatás eredményét ismertetjük és megvitatjuk a kutatókkal is, mielőtt az IB elé kerülne döntésre az ügy a további sorsát és piaci hasznosítását illetően.

8. Szellemi-tulajdon védelmi lehetőségek, fajták

Tény: az Innovációs Bizottság meghozta pozitív döntését. Mi a következő lépés?

Itt el kell dönteni, hogy kell-e, érdemes-e, illetve lehet-e védeni a találmányt? Itt most az első két lehetőséggel foglalkozunk. Egy kutatási eredményt nem kötelező iparjogvédelmi eljárás alá venni. Érdemes-e? Inkább ez a lényegesebb kérdés.

Ahogy korábban is említettük, sok kutató számára maga a kutatói munka, annak szakmai elismerése sokkal fontosabb, mint a találmányainak ipari hasznosítása. Ezen kollégák fókuszba inkább az alapkutatások irányába mutat. Aki azonban alkalmazott kutatással kíván foglalkozni, annak elkerülhetetlenül meg kell fontolnia a következő döntést:

Publikálják-e vagy sem?

Mindamellet, hogy teljesen érthető, hogy egy kutató a szakmai előmenetele szempontjából oly fontos publikációs tevékenységnek eleget kíván tenni, azonban ha ezt egy esetleges iparjogvédelmi bejelentés előtt teszi, akkor ún. újdonságrontást követ el, melynek komoly



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



kihatása lehet a védelmi eljárás során. Ugyanis az iparjogvédelmi eljárást lefolytató hatóság saját berkein belül újdonságkutatást fog végrehajtani, és ha felfedezi, hogy az iparjogvédelmi bejelentés előtt publikálásra kerül a kutatás eredménye, akkor nagy valószínűséggel el fogja utasítani a védelem megadását.

Érdemes-e védeni a találmányt?

Ez a kérdés minden kutatási eredmény kapcsán felmerül. Az iparjogi védelem által a feltaláló/bejelentő számára a törvény (hazai és esetleg nemzetközi szinten) elsőbbségi jogot biztosít a találmány hasznosítása felett. Tehát az iparjogvédelmi oltalom birtokosa jogosult csak abból haszon realizálására.

Ebben a kérdésben is fontos a feltaláló és a TTI szoros kapcsolata, hiszen csak a TTI által elvégzett, fent említett előzetes újdonságkutatás, illetve piacelemzés döntheti azt el, hogy egy adott találmány valójában mennyi újdonságtartalommal bír. Valóban annyira új-e a találmány, amennyire a kutató azt gondolja? Elképzelhető, hogy míg ő a találmányon dolgozott, addig azt párhuzamosan – vagy ahhoz nagyon hasonló megoldást – a világban máshol is egy másik kutató kikutatta. Ezért alaposan meg kell az Egyetemnek is vizsgálnia, hogy az Innovációs Alapjának terhére mely találmányok esetében kezdeményezi a hatóságoknál az iparjogvédelmi oltalom megadását.

Ha egy találmányról az derül ki, hogy nem védhető, vagy bizonyos megfontolásokból – egyedi elbírálás alapján – nem érdemes iparjogvédelmi oltalom alá vonni, akkor megmarad ún. know-how kategóriában, mely azonban nem zárja ki a technológia ipari



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

hasznosíthatóságát, azonban nagymértékben lecsökkentheti annak későbbi hasznosítási jog átengedéséért kapható ellentételezés összegét (licencia díj).

Magyarországon jelenleg az alábbi iparjogvédelmi formák léteznek:



Forrás: saját szerkesztés

A fentiek közül a műszaki vagy biológiai találmányok esetében a szabadalom az egyik legfontosabb iparjogvédelmi forma, melyről az alábbiakat érdemes tudni:³

„A **szabadalom** a találmányok jogi oltalmát biztosítja azáltal, hogy a szabadalom tulajdonosa számára a versenytársakhoz képest előnyösebb pozíciót teremt a termékek és technológiák piacán.

A szabadalom tulajdonosának kizárólagos joga van a találmány szerinti megoldás hasznosítására, azonban a szabadalmi oltalom időtartama és területi érvényessége nem korlátlan, az oltalom a szabadalmi bejelentés napjától számítva legfeljebb 20 évig lehet érvényes, és csak abban (azokban) az ország(ok)ban, amely(ek)ben engedélyezték.

A Magyar Köztársaságban érvényes szabadalmat vagy nemzeti - vagy európai - vagy a Szabadalmi Együttműködési Szerződés (PCT) keretein belül indított szabadalmi bejelentéssel

³ Forrás: Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – Szabadalom / <http://www.sztnh.hu/szabadalom/>



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



lehet szerezni, amennyiben a bejelentés és a bejelentett találmány megfelel a jogszabályi előírásoknak.

Külföldi jogszerzés a nemzeti hivataloknál tett bejelentéssel, az Európai Szabadalmi Egyezmény (EPC) tagországai esetében ezen túlmenően európai úton is kezdeményezhető. A bejelentés közvetlenül vagy a Szabadalmi Együttműködési Szerződés (PCT) keretein belül nyújtható be.

Az oltalom az illetékes szerv előtt folyó engedélyezési eljárás eredményeképpen keletkezik.”

A szabadalmat 20 év elteltével NEM lehet megújítani, az utána közkinccsé válik. Akkor is közkinccsé válik, ha évente a szabadalom birtokosa nem fizeti meg a hivatalnak a megújítási díjat.

Szükséges még itt szólnunk a gyógyszerek és növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról (SPC – Supplementary Protection Certificate):⁴

„A **kiegészítő oltalmi tanúsítvány** (SPC, Supplementary Protection Certificate) egy sui generis oltalmi forma, amely a szabadalmi oltalommal védett gyógyszer vagy növényvédő szer termék szabadalmi oltalmi idejének meghosszabbítását biztosítja.

Általában a szabadalmas a szabadalmi bejelentést követően, minden további intézkedés nélkül hasznosíthatja találmányát, forgalomba hozhatja a találmány szerinti terméket. Ezzel szemben a gyógyszerek, növényvédő szerek esetében a szabadalmas kénytelen tartózkodni a hasznosítástól mindaddig, amíg nem kap engedélyt a hatóságoktól a termék forgalomba

⁴ Forrás: Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – Szabadalom – Kiegészítő Oltalmi Tanúsítvány / <http://www.sztih.gov.hu/szabadalom/spc/>



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



hozatalára. Ezzel az időtartammal a szabadalom kizárólagos hasznosítására fennmaradó idő jelentősen lerövidül, a tényleges időtartam nem elegendő a számottevő kutatási, fejlesztési és egyéb befektetések megtérüléséhez, ezért a szabadalom nem tölti be jutalmazási, ösztönzési funkcióját. Ezen szakterületek hátrányos megkülönböztetésének kiküszöbölésére az Európai Unióban a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának létrehozásával a Tanács 1768/92/EGK rendelete, a növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának létrehozásával pedig az Európai Parlament és a Tanács 1610/96/EK rendelete biztosítja, hogy e termékek is megfelelő és hatékony védelmet kapjanak más szakterületekhez tartozó találmányokhoz hasonlóan.

A tanúsítvány szerinti oltalom az alapszabadalom által biztosított oltalom keretein belül csupán a forgalomba hozatali engedély hatálya alá tartozó termékekre, illetve a termék gyógyszerként történő olyan alkalmazásaira terjed ki, amelyeket a tanúsítvány lejártát megelőzően engedélyeztek. A tanúsítvány az alapszabadalommal azonos jogokat biztosít, azonos kötelezettségekkel és korlátokkal.

A tanúsítvány szerinti oltalom időtartama az **alapszabadalom oltalmi idejének lejártakor kezdődik**, és az alapszabadalom iránti bejelentés benyújtásának napja és a termék Közösségen belüli forgalomba hozatalára vonatkozó első engedély keltezésének napja között eltelt időszak öt évvel csökkentett időtartamával megegyező ideig tart, azzal, hogy a tanúsítvány időtartama nem haladhatja meg az öt évet.

Ez a különleges számítási mód biztosítja, hogy a termékekre vonatkozó szabadalom tényleges oltalmi ideje körülbelül **tizenöt év**, továbbá a Közösségen belül, adott termék azonos ideig részesül kiegészítő oltalomban, az egységes piac megosztása nélkül.”



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Szeretnénk továbbá megemlíteni a **használati mintaoltalmat** mint ún. „kis szabadalmat”.⁵

„A használati mintaoltalom a szabadalmazható találmány színvonalát el nem érő új szerkezeti kialakítások védelmére szolgáló oltalmi forma. A mintaoltalom alapján a minta jogosultjának kizárólagos joga van arra, hogy a mintát hasznosítsa, illetve, hogy a hasznosításra másnak engedélyt adjon. Az oltalom ideje 10 év, ezt követően a minta közkinccsé válik.”

Az összes elérhető iparjogvédelmi formával kapcsolatban részletes információkért kérjük, forduljon a TTI munkatársaihoz bizalommal, akik minden, az iparjogvédelemmel kapcsolatos kérdésben igyekeznek majd a segítségére lenni!

9. Hogyan kerüljük el az újdonságrontást?

Újdonságrontásnak nevezzük azt, ha egy adott találmány iparjogvédelmi oltalmának benyújtását megelőzően azzal kapcsolatos információk napvilágot látnak, tehát a szabadalmi hivatal által lefolytatandó újdonságkutatási eljárásnak az lehet az eredménye, hogy a találmány nem minősül újdonságnak, hiszen a benyújtás pillanatában nyilvános már bizonyos része, vagy maga az egész.

⁵ Forrás: Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – Használati mintaoltalom / <http://www.sztnh.hu/hami/>



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



A tudományos publikációk nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban az SZTSZ az alábbiak szerint rendelkezik: (SZTE 2011, 7. o.)

„3. §

*d) Az alkotó álláspontja szerint **iparjogvédelmi oltalomban részesíthető szellemi alkotást bemutató tudományos publikáció a bejelentés benyújtása előtt csak akkor hozható nyilvánosságra, ha az alkotó a publikáció szövegét megjelenésének tervezett időpontja előtt legalább 10 nappal megküldi a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóságnak, amely 10 napon belül nyilatkozik arról, hogy a publikáció megjelentetése veszélyezteti-e a szellemi alkotás oltalmazhatóságát. Amennyiben veszélyezteti, a megjelenést legkésőbb a bejelentés benyújtását követő 5. napig el kell halasztani. Amennyiben a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság a publikációról határidőben nem nyilatkozik, hozzájárulása megadottnak minősül. Az alkotás oltalmazhatóságának megítélésével kapcsolatban az alkotó jogosult a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság segítségét kérni.***

A szellemi alkotás alkotója az alkotás hasznosítása érdekében köteles fokozottan együttműködni az Egyetemmel.”

A fentiek alapján tehát kutatási eredményeket csak abban az esetben lehet publikálni, ha az Egyetem nem kíván iparjogvédelmi oltalmat szerezni a találmány felett, vagy ilyen nem szerezhető. Amennyiben iparjogilag védhető a találmány, akkor csak a szabadalmi bejelentés után szabad a publikációt nyilvánosságra hozni.

Publikációnak minősül az újdonságrontás szempontjából a tudományos előadás, függetlenül attól, hogy milyen konferencián, rendezvényen hangzik el és szintén felfedi a találmány



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



lényegét, vagy bizonyos sarkalatos részeit, melyre egyébként iparjogi védelmet kér az Egyetem a találmány kapcsán.

A fentiek alapján nagyon fontos, hogy minden olyan kommunikációt kerüljünk el a találmánnyal kapcsolatban, mely a külvilág felé irányul és tartalmazná a találmány bármely lényegi részletét vagy magát a találmány elvét.

10. Szellemitulajdon-védelem folyamata

A találmány életciklusa eljutott az Egyetemen odáig, hogy a TTI véleményét ismerve az IB támogatja az iparjogvédelmi oltalom elindítását. Ekkor kezdődik meg a szellemitulajdon-védelem igazi folyamata.

Mint ahogy eddig is hangsúlyoztuk Önnek, tisztelt Kutató Kolléga, ezen a ponton elengedhetlenné válik az Ön és a TTI szoros együttműködése, hiszen az iparjogvédelmi bejelentés megtétele nagyfokú speciális szaktudást igényel és erre szakosodott szabadalmi ügyvivői irodák végzik azt. A TTI birtokában van az a szaktudás – ha kell külsős szakértők igénybe vételével – ami egy iparjogvédelmi bejelentés megtételéhez szükséges.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Hogyan is érdemes elkezdni a szellemi alkotás iparjogvédelmét?⁶

Javasoljuk, hogy első körben a magyarországi bejelentés történjen meg. Ezt hazánkban az erre szakosodott állami szervnél, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál (korábbi Szabadalmi Hivatal) lehet megtenni (www.sztnh.hu). A szabadalmi eljárás menetrendjét az alábbi ábra szemlélteti:



Forrás: www.sztnh.hu + saját szerkesztés

Látszik, hogy az eljárás maga több évet vesz igénybe, és ezt meggyorsítani nem lehet. A hivatal a bejelentés után adott idővel saját hatáskörben újdonsággkutatói eljárást végez. Ennek a célja, hogy kiszűrje a valójában nem újdonságnak minősülő bejelentendő találmányokat, azaz olyanokat, melyhez nagyon hasonló már létezik a világ tudástárában, azaz a világ szabadalmi adatbázisaiban. Ha a bejelentett találmányhoz hasonlót, vagy részben hasonlót már korábban valahol iparjogvédelmi oltalom alá vontak, akkor ez

⁶ Forrás: Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – Szabadalmi tájékoztató / http://www.sztnh.gov.hu/szabadalom/nemzeti_ut/szab_tajek.html



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



problémát okozhat a szabadalom későbbi megadása tekintetében. Erről a hivatal egy újdonságkutatói jelentésben tájékoztatja a találmány benyújtóját.

Ezután a hivatal közzéteszi a szabadalmi bejelentést. Ezt követően a bejelentő kérésére a hivatal elvégez még egy érdemi vizsgálatot, melynek során, ha felfednek hiányosságokat a bejelentéssel kapcsolatban, akkor a bejelentőt hiánypótlásra hívják fel.

Ezek után, ha a hivatal mindent rendben talál, akkor a bejelentéstől számított 37. hónapban megadja a szabadalmat, mely 20 évig van érvényben, de csak Magyarország területén. A teljes szabadalmi eljárás folyamatáról a TTI munkatársai készségesen felvilágosítással szolgálnak, illetve a hivatal alábbi honlapján kaphat részletesebb tájékoztatást:

http://www.sztzh.gov.hu/szabadalom/nemzeti_ut/szab_tajek.html

A megadott szabadalmat évente meg kell újítani díjfizetés kötelezettsége mellett. Ezzel kapcsolatban az SZTSZ így rendelkezik: (SZTE 2011, 8. o.)

„13. § Az Innovációs Bizottság pozitív határozata esetén az iparjogvédelmi oltalom megszerzésére vonatkozó költségeket az Egyetem egy évig köteles viselni. A Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság az egy év lejártának közeledtével megvizsgálja, hogy ésszerű-e az egyetemnek további költségeket vállalni, figyelemmel a továbbfejlesztésre, hasznosításra tett erőfeszítések eredményére, illetve a hasznosításból keletkező árbevételre és az oltalom következő évre vonatkozó költségeire. Amennyiben a vizsgálat eredményeként az oltalom költségeinek fedezete indokolt, a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



intézkedik a kifizetés iránt. Amennyiben a vizsgálat eredménye szerint az oltalom költségeinek Egyetem általi fedezete nem indokolt, a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság a szellemi alkotást az Innovációs Bizottság elé terjeszti, amely határoz az oltalom megszüntetéséről a 26. § rendelkezéseinek megfelelően.”

Ha a fentiek során minden rendben ment, akkor mostanra az Egyetem már rendelkezik egy Magyarország területén érvényes szabadalommal az Ön találmányára, melynek adott száma van. Ez már jogi biztonságot nyújt az esetleges szabadalom bitorlókkal szemben, de még egyszer hangsúlyozzuk, hogy csak Magyarország területén belül. Nem nyújt védelmet azonban külföldi esetleges szabadalom bitorlókkal szemben, tehát olyan személyekkel vagy cégekkel szemben, akik a szabadalomban foglaltakat esetleg felhasználják saját eljárásuk vagy termékük kifejlesztéséhez. Ez egy komoly probléma, ugyanis a szabadalom megadásával egyidejűleg nyilvánosan kereshetővé válik nemzetközi adatbázisokban a találmány leírása, így esély adódik annak másolására is, ha nincs nemzetközileg védve.

Hogyan lehet ezt a problémát kiküszöbölni?

Ún. nemzetközi szabadalmi eljárás lefolytatásával. Erre 2 lehetőség is adódik:

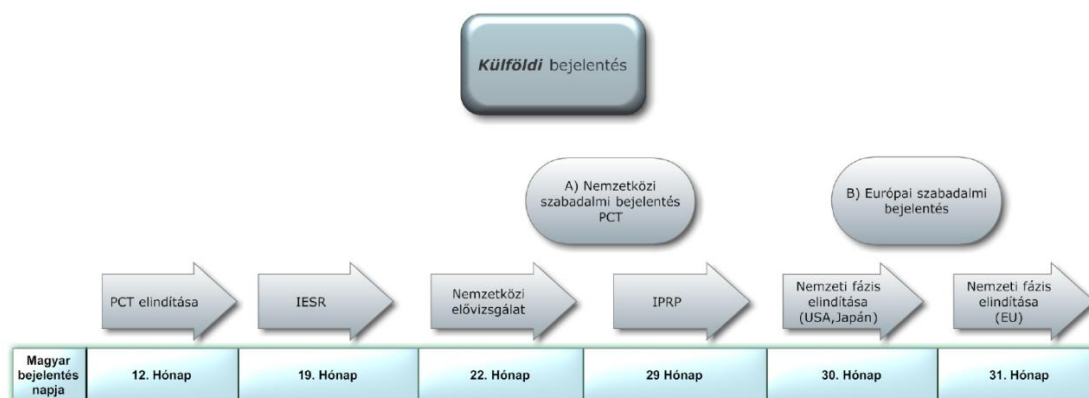
- Európai szabadalmi bejelentést kell tenni az Európai Szabadalmi Hivatalnál vagy a magyar SZTNH-nál.⁷
- Nemzetközi szabadalmi bejelentést kell tenni a Szabadalmi Együttműködési Szerződés / Patent Co-operation Treaty (PCT) keretein belül.⁸

⁷Forrás: Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – Európai bejelentés / http://www.sztnh.gov.hu/szabadalom/eu_ut/



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

A fenti 2 procedúrát az alábbi kép szemlélteti:



Forrás: www.sztmh.hu + saját szerkesztés

Az európai bejelentésről a TTI kollégái adnak bővebb felvilágosítást, vagy az alábbi oldalon érhető el részletesebb leírás: http://www.sztmh.gov.hu/szabadalom/eu_ut/

A nemzetközi PCT bejelentésről pedig a TTI-n kívül szintén az alábbi linken tájékozódhat: http://www.sztmh.gov.hu/szabadalom/pct_ut/

A nemzetközi bejelentés folyamata nagyon hasonlít a magyar bejelentéshez. Itt is több éven keresztül zajlik a folyamat és időközönként kell díjat fizetni az eljárás során. Az európai bejelentésnél a megadás után a védelem minden olyan európai országra kiterjed, mely

⁸ Forrás: Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – Nemzetközi bejelentés / http://www.sztmh.gov.hu/szabadalom/pct_ut/



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



csatlakozott az 1973. október 5.-én megkötött ún. Müncheni egyezményhez (Európai Szabadalmi Egyezmény).⁹

Az ún. nemzetközi PCT bejelentésnél annyi különbség van, hogy itt maga a PCT egyezmény csak egy keretrendszer, azaz a hozzá csatlakozott országokban nem kerül automatikusan védettség alá a találmány, hanem külön-külön kell a nemzeti fázisokat kezdeményezni minden olyan országban, ahol védettséget kívánunk szerezni a találmányra. További megkötés, hogy csak egyszer van lehetőség a nemzeti fázisok kiválasztására, tehát nagyon fontos, hogy átgondolja, végül mely országokban szeretne védettséget élvezni. Ez nyilván attól függ elsősorban, hogy mely országok piacain lehet nagy valószínűséggel könnyebben értékesíteni az adott találmány hasznosítási jogát. **Később már nincs lehetőség a védettséget további országokra kiterjeszteni**, csak a találmány továbbfejlesztésekor, illetve új találmány benyújtása esetén.

Ahogy eddig is, minden további szakmai kérdésben, ha oda jut az ügy, akkor kérjük forduljon a TTI munkatársaihoz bizalommal, hiszen azért vagyunk, hogy Önnek hathatós segítséget nyújtsunk a munkája során!

⁹ Forrás: http://www.sztnh.gov.hu/jogforras/2002_50.html



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



11. A találmányok ipari hasznosításának folyamata

Tisztelt Kutató Kolléga! Az eddigiek áttanulmányozása után reméljük, tisztább képet kapott a tudományos kutatások ipari hasznosíthatóságának kérdésköréről, és, hogy hogyan járjon el, hogy minden oldalról védve legyen a nagy értékű találmánya a későbbi maximális haszonszerzés szempontjából.

Az eddigi információk alapján eljutottunk odáig, hogy előkészítettük a találmány ipari hasznosítását. Nagy valószínűséggel sikerült már iparjogvédelmi oltalmat is szerezni a találmányra, vagy legalábbis megtörtént a bejelentése. Ha csak Magyarországon kívánja a találmányt hasznosítani, akkor elég a magyar bejelentés, azonban ha a nemzetközi értékesítésben gondolkodik, akkor mindenképpen szükséges az előbbieken vázolt nemzetközi bejelentések valamelyikének megtétele, a nemzetközi iparjogvédelmi oltalom megszerzésére irányuló eljárás megindítása.

A következő lépésben a TTI az IB pozitív döntését követően Önnel minden lépést egyeztetve dönt a találmány ipari hasznosításának stratégiájáról. Azt a folyamatot, amely során a szellemi alkotás hasznosítási jogának értékesítése történik – tehát, hogy a találmány jogtulajdonosa adott országra vagy régióra átengedi egy harmadik félnek a helyi hasznosítás (gyártás, értékesítés) jogát – technológia transzfer folyamatnak nevezzük. Tulajdonképpen része ennek, hiszen mindenképpen ide tartoznak a korábban ismertetett lépések is, gondolva itt többek között az iparjogvédelmi lépésekre.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



A felek eldöntötték, hogy meg kell próbálni a találmány hasznosítási jogát (licencia jog) a nemzetközi piacon értékesíteni. A TT stratégia közös felvázolása során az alábbi kérdésekben kell mindenképpen döntésre jutni (egyeztetve a kutató és a TTI között):

- Milyen típusú együttműködési formákban gondolkodunk?
 - Licencia megállapodás?
 - Disztribútor/forgalmazó keresés adott helyi piacra?
 - Kutatás-fejlesztési együttműködés?
 - Pénzügyi befektető keresés (elsősorban továbbfejlesztéshez)?
 - Komplet szellemi tulajdon / szabadalom értékesítés?
 - További pályázati támogatások elnyerése?
 - Vegyesvállalat létrehozása?
- Melyek a célországok / régiók?
- Licencia megállapodás esetén kizárólagos vagy nem kizárólagos jogot kívánunk értékesíteni?
- Milyen áron kívánjuk értékesíteni a szellemi alkotást vagy annak használati jogát?

Ha a fenti kérdéseket megnyugtatóan tisztáztuk (az utolsó kérdés eldöntéséhez szükség lehet a szellemi alkotás értékbecslésére, mellyel felmérjük, hogy a jelenlegi világpiacra milyen értéket képviselhet a találmány), akkor lehet elkezdni az érdemi munkát és megkeresni a megfelelő üzleti partnereket. Ha eddig is szorosnak volt mondható az együttműködés a feltaláló és a TTI között, akkor inentől kezdve pedig elengedhetetlenné válik az ilyen jellegű közös munka, hiszen közös cél érdekében tevékenykednek tovább.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



A szellemi alkotás pontos értékének meghatározása bonyolult közgazdasági feladat, melynek során üzleti tervezésre is szükség lehet, hogy meg lehessen becsülni a majdani értékesítési volumenek összegét és ez alapján képet kaphasson a feltaláló és maga az Egyetem is, hogy a találmány valójában mennyit is ér. Ez a későbbiekben nagyon fontos tényező lehet, hiszen a potenciális érdeklődőkkel történő kapcsolatfelvétel után a tárgyalások előrehaladottabb szakaszában fontos kérdésként fog ez felmerülni és nem árt tudni, hogy milyen valós piaci értéket képvisel az adott találmány és ezáltal milyen tárgyalási pozícióba lehet kerülni.

12. A találmány ipari hasznosítása elkezdődik – első lépés a technológiai leírás megalkotása

A technológia transzfer folyamat során, ha a fenti stratégiát kialakítottuk, akkor megkezdődhet az adott technológiával az érdemi munka. Mit is értünk ez alatt?

Azt, hogy első lépésben egy ún. „étvágygerjesztő” leírását kell megalkotni az adott szellemi alkotásról / technológiáról, mellyel a leghatékonyabban lehet a potenciális nemzetközi üzleti partnerek érdeklődését felkelteni.

Miket kell egy jó technológiai leírás, hogy tartalmazzon?



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- **Technológia rövid összefoglalása** bevezetéképpen (absztrakt / pár mondatos bevezetés mely tartalmazza a technológia lényegét, illetve, hogy milyen típusú együttműködést keresünk)
- **A technológiával kapcsolatos háttér információk** / iparággal kapcsolatos információk leírása (milyen adott problémára ad hathatós választ)
- **Technológia innovációs tartalma** (miben jelent újdonságot a már létező megoldásokhoz képest)
- **Technológia főbb előnyei** (elsősorban versenytársakhoz, hasonló megoldásokhoz képest, vagy ha ilyen nincs, akkor általánosságban)
- **Technológia potenciális felhasználási területe** (iparágak megnevezése)
- **Tipikus felhasználók / ügyfelek**
- **Technológia iparjogvédelmi státusza** (szabadalom létezik vagy sem / ha igen, akkor mely országokra érvényes)
- **Keresett együttműködési forma**
- **Kontakt információk érdeklődés esetére**

A jó technológiai leírás maximum 2-3 oldalas és nem tartalmaz semmilyen olyan szenzitív információt, mely alapján a technológiát be lehet akár szabadalom alapján azonosítani és amely elárulna bármilyen olyan részletet a szellemi alkotással kapcsolatban, mely külön titkossági megállapodás megkötése mellett volna csak kiadható. Cél az, hogy olyan figyelemfelkeltő leírás készüljön, mely ugyan nem árul el mély szakmai részleteket, mégis jó eséllyel felkelti a potenciális érdeklődők figyelmét és amelyet TT marketing eszközök felhasználásával a világpiacon közzé lehet tenni.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



A technológiai leírásban még általában nem nevezük meg magának a feltalálónak a személyét, csak különböző marketing csatornákon küldünk ki az Egyetem nevében. Ezt a leírást a TTI készíti a feltaláló(k) szoros közreműködésével. A kapcsolatfelvétel a potenciális üzleti érdeklődőkkel is első körben a TTI-n keresztül történik majd, ahol a kollégák az esetleges mélyebb szakmai érdeklődők kérdései esetén természetesen felveszik Önnel a kapcsolatot a kérdések minél pontosabb megválaszolása érdekében.

13. TT marketing eszközök

Miután elkészült az előző pontban felvázolt technológiai leírás, elkezdődhet a valódi érdemi munka, mégpedig a potenciális üzleti partnerek felkutatása. Ehhez a TTI-nek változatos módszerek és eszközök állnak a rendelkezésére. A cél természetesen az, hogy a leghatékonyabb módszerekkel sikerüljön az adott technológiára a legkisebb idő alatt olyan üzleti partnert találni, aki által az Egyetem és a feltaláló(k) számára anyagi haszon realizálható.

A TTI az alábbi TT marketing eszközöket használja az adott technológia promótálása során:

- Technológia transzfer adatbázisok (speciális adatbázisok, melyek kifejezetten technológiák hasznosítását segítik elő)
 - Ingyenes adatbázisok
 - Fizetős adatbázisok



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- Technológia transzfer partner szervezetek / más egyetemi TTI-k
- SZTE-TTI saját nemzetközi kapcsolati hálója (pl. nemzetközi szakértők)
- SZTE honlapja
- Technológia transzfer rendezvények
 - Partnertalálkozók (itt szervezett körülmények között tudnak az érdeklődők rövid, általában 30 perces tárgyalásokat folytatni)
 - Konferenciák
 - Szakvásárok
 - Egyéb TT rendezvények
- Direkt megkeresések (általában a piackutatási eredmények figyelembe vételével történik a potenciális üzleti partnerek kiválasztása és direkt megkeresése.
- Egyéb módszerek

A fenti tevékenységek során továbbra is nagyon fontos, hogy a TTI szorosan együttműködjön az adott szóban forgó technológia megalkotójával, hiszen ő tud olyan szakmai kérdésekre válaszolni az egyes érdeklődések során, mely érdeemben előmozdíthatja a tárgyalásokat.

Ha sikerül komoly érdeklődőt találni az adott technológiára, akkor a tárgyalások egy bizonyos pontján szükségessé válhat ún. **Titkossági megállapodás (NDA / Non-Disclosure Agreement vagy CDA / Confidential Disclosure Agreement)** megkötése, mely kötelezi a feleket, hogy egymástól kapott bizalmas információkat nem fedik fel harmadik félnek.

Ha olyan technológiáról van szó, ahol rendelkezésre állnak minták, és ezek átadása szintén előmozdíthatja a tárgyalásokat, akkor a későbbiekben szintén szükségessé válhat ún.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Anyagátadási megállapodás (MTA / Material Transfer Agreement) aláírása, mely azt a cél szolgálja, hogy a vizsgálat céljából átadott termékmintákat nem fogja a befogadó fél lemásolni, illetékteleneknek továbbadni, egyszóval jogosulatlanul felhasználni.

Ezek a megállapodások mind a feltalálók érdekeit szolgálják elsősorban, így érdemes törekedni azok használatára a TT munka során.

14. Jó tanácsok az ipari hasznosítás lépéseihez

A találmányok ipari hasznosítása során a korábbiakban hangsúlyozottak szerint fontos az Ön és a TTI szoros együttműködése. Ezen munka során szeretnénk az alábbiakban néhány jó tanáccsal szolgálni potenciális üzleti kapcsolatok kialakításához (University of Pittsburg 2010, 31. o.):

1. **Védje az ötletét!** – Mindenképpen kérje ki a TTI tanácsát és vegye igénybe a segítségét, mielőtt direktben felvenné a kapcsolatot az ipari szereplőkkel. A korábban említett Titkossági megállapodások megkötése is fontos lehet!
2. **Keressen aktívan lehetőségeket!** – Használja ki a különböző konferenciák, szakkiállítások, partnertalálkozók lehetőségeit és kerüljön kapcsolatba amennyi érdeklődővel csak lehet.
3. **Gondoljon ki egy meggyőző bemutatkozó szöveget!** – Gondolja át, hogyan tudná pár percben hatékonyan bemutatni a találmánya lényegét.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



4. **Maradjon az egyszerűség talaján!** – A szellemi alkotása leírásánál törekedjen a mindenki által közérthető fogalmazásra, hogy ne csak a szakemberek érthessék meg a találmány lényegét. Ez fontos lehet a potenciális üzleti partnerekkel történő tárgyalások során.
5. **Mutasson lelkesedést!** – Lelkesedjen a saját találmánya iránt és éreztesse ezt a lelkesedést a potenciális üzleti partnerekkel. Ezáltal sokkal meggyőzőbben tudja képviseltetni magát az üzleti tárgyalások során.
6. **Jöjjön rá, mit akar a partnere!** – Hallgassa meg a kívánalmaikat, vágyaikat, mely által új lehetőségek nyílhatnak Ön előtt.
7. **Tartsa kéznél a marketing anyagait!** – bármikor Ön elé kerülhet egy potenciális üzleti lehetőség, így mindig legyen Önnél marketing anyag a találmánnyal kapcsolatban.
8. **Aktívan cseréljen névjegykártyákat!** – Fogadjon el minél több érdeklődőtől névjegykártyát személyes találkozás alkalmával és tegyen ígéretet a gyors utánkövetésre. Lehet, hogy az adott cég most azonnal nem érdeklődik a találmánya iránt, később még érdekes lehet az együttműködés.
9. **Minden lépésről informálja a TTI-t!** – Akkor tudunk a leghatékonyabban együttműködni a sikeres ipari hasznosítási lépések során, ha szorosan együtt tudunk Önnek működni és tájékoztatja a TTI-t minden olyan lépésről, melyet Ön önállóan tett az ipari kapcsolatépítés terén.
10. **Legyen türelmes!** – Egy szellemi alkotás ipari hasznosítása hosszabb időt is igénybe vehet, ezért ne keseredjen el, ha nem azonnal érünk el sikereket. Legyen türelmes és nagy valószínűséggel a kitartó munka előbb-utóbb meghozza közös gyümölcsét!



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Mindenképpen fontosnak tartjuk a magunk részéről a fenti egyszerű javaslatok figyelembe vételét, mely elősegítheti az Ön és a TTI együttműködését a szellemi alkotása ipari hasznosítása során.

15. Találmány licenciába adása – a licencia szerződés feltételeinek kialakítása

Korábban említést tettünk arról, hogy a szellemi alkotásokat lehet úgy is hasznosítani, ha azok hasznosítási jogai ellentételezés fejében átadásra kerülnek egy üzleti partnernek. Ebben az esetben az általában külföldi vállalkozás meghatározott időtartamra és adott földrajzi helyen vagy térségben megkapja a kizárólagos vagy nem kizárólagos jogát annak, hogy a szóban forgó találmány / technológia hasznosításából eredő hasznot realizálja. Hasznosítás alatt általában gyártási és/vagy forgalmazási jogot értünk. A hasznosítási jog megszerzése mindig megfelelő anyagi ellentételezéssel kell, hogy párosuljon. (University of Pittsburg 2010)

Visszatérve a fent említett technológia transzfer folyamatokhoz. a TTI az Ön segítségével a fenti TT marketing eszközök használata által feltérképezte a piacot és azonosított potenciálisan érdeklődő üzleti partnereket. Ezután az alábbi lépések következnek:



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- **Kapcsolatfelvétel a potenciális üzleti partnerrel** – általában e-mailen keresztül történik és a fent említett technológiai összefoglaló elküldésével kezdődik, mely csak és kizárólag publikus információkat tartalmaz.
- **További bizalmas információk cseréje** – amennyiben a külföldi fél érdeklődést mutat a találmány iránt, akkor általában a korábban említett Titkossági Megállapodás kerül aláírásra, mely jogi keretet szab a további, immáron alapvetően nem publikus információcseréhez. Ez szükséges általában a tárgyalások továbbfolytatásához, hiszen az érdeklődő fél szeretné jobban megismerni azt a technológiát, amelyért később pénz szándékozik adni.
- **Telefonbeszélgetés** – ezután általában a felek telefonbeszélgetést folytatnak, mely történhet más ingyenes internetes kommunikációs program, (pl. a Skype: www.skype.com) segítségével is.
- **Személyes találkozás** – ha az eddigi lépések mind sikeresek voltak, akkor a következő lépés a személyes találkozó. A feltalálók általában előnyben részesítik a saját területükön való találkozást már csak azért is, hogy a találmányt bemutathassák működés közben, már ha ezt annak fejlettségi foga lehetővé teszi.
- **Üzleti audit lefolytatása** – következő lépésként - ez már az igencsak komoly üzlet szándékot jelzi - a külföldi partner nagy valószínűséggel él az üzleti átvilágítás lehetőségével. Ennek során megvizsgálják, hogy a feltaláló által átadott üzleti terv (gyakran igénylik ennek elkészítését a külföldi potenciális partnerek) mennyire ad reális képet a technológia hasznosításával kapcsolatban, valamint az ő kalkulációjuk szerint mennyire lehet a projekt sikeres.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- **Licencia szerződés feltételeinek megtárgyalása** – ha az eddigi pontok mind sikeresek voltak, akkor itt az ideje a licencia szerződés konkrét feltételeinek megtárgyalására. Ez történhet e-mailen, telefonon vagy egy újabb személyes találkozón keresztül.
- **Licencia szerződés megkötése** – a fenti folyamat nyilvánvaló vége a sikeres licencia szerződés megkötése, mely után a kialakított licencia díj kifizetésre kerül. Magát a licencia szerződést a megbeszéltek alapján általában ügyvédek írják annak bonyolult jogi nyelvezete miatt.

Annak megbecsülése, hogy a fenti komplett folyamat mennyi időt vesz igénybe, igen nehéz feladat. Általánosságban az elmondható, hogy ez bizony egy elég hosszadalmas folyamat, amely legtöbbször 0,5-1,5 évet is igénybe vehet, függően több tényezőtől. Így, ahogy korábban is említettük a találmányok üzleti hasznosítása nem egy egyszerű és gyors folyamat, azonban a legtöbb esetben igen komoly pénzügyi haszonnal kecsegtet.

A licencia szerződés megtárgyalása során az alábbi tényezőket kell mindenképpen figyelembe venni és azokat megnyugtató módon tisztázni:

- **Licencia díj** – licencia szerződések megkötésekor általában a vevő fél fizet egy alapdíjat, melyet „license fee”-nek, vagy más néven „upfront”-nak hívnak. Ez tulajdonképpen a vevő szempontjából kockázatos, hiszen úgy fizet ki egy adott összeget a találmány tulajdonosának, hogy még a szerződéskötés pillanatában egyáltalán nem biztos, hogy kereskedelmileg számára sikeres lesz az üzlet. Az előző pontban utalt üzleti audit lefolytatása pont ezen kockázatot szándékozik amennyire csak lehet lecsökkenteni. Az utóbbi időben olyan trend mutatkozik a világpiacon,



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



hogy a licenciába vevő fél amennyire csak lehet, igyekszik 0 közeli licencia díj megfizetésére a kockázatminimalizálás jegyében. Ha licencia díjat fizet a vevő, akkor lehet, hogy a kifizetéseket ún. mérföldkövekhez köti, mely általában még fejlesztés alatt lévő technológiák esetében jellemző. Ekkor megadja, hogy a fejlesztés, vagy éppen a hozzá kapcsolódó iparjogvédelmi eljárás mely fázisában fizeti ki a licencia díj egy adott százalékát.

- **Royalty** – a licencia szerződéshez kapcsolódó pénzügyi kifizetések második legfontosabb eleme az ún. „royalty ráta” meghatározása. Ez a százalékban megadott szám jelenti, hogy a licencia eladója mekkora részre jogosult a licenciába vevőtől a találmányhoz kapcsolódó üzleti hasznosítás utáni mindennemű bevételből. Ezt a díjat általában negyedévente utólag a realizált eladások után számítják és utalja a vevő az eladónak. A jelenlegi gyakorlatban ez a ráta kb. 2-10% között mozog.
- **Földrajzi hatály** – mindenképpen ki kell kötni a licencia szerződésben, hogy a vevő fél a találmány hasznosítására mely adott országokban és/vagy földrészek régióiban jogosult.
- **Kizárólagosság** – az előző ponthoz kapcsolódóan kell megadni, hogy az adott régióban hasznosításra jogosult félnek az eladó kizárólagosságot biztosít-e vagy sem. Általában a kezdeti szakaszban a vevők ragaszkodni szoktak a kizárólagosság megadásához, mégpedig azért, hogy a piaci hasznosításba befektetett összeg a lehető legbiztosabban megtérüljön és ezen megtérülés nagyobb biztonsággal történhessen.
- **Időtartam** – szintén fontos szempont a szerződés megalkotásakor annak szabályozása, hogy a felek a szerződést hány évre kötik. Általában 5 vagy 10 éves



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



időtartamot szoktak kikötni, de természetesen ettől el lehet térni és a lejárat után a felek közös akaratának megfelelően hosszabbítani lehet azt.

- **Továbbfejlesztés** – bizonyos találmányok, technológiák esetében felvetődik a kérdés, hogy a feltaláló továbbfejlesztené azt, így ez magával hozza annak a kérdésnek a tisztázását, hogy az aláírandó szerződés magában foglalja-e a találmány további változatainak hasznosítási jogát.

16. Találmány spin-off cégen keresztüli hasznosítása

Az Egyetem berkein belül létrejött szellemi alkotásokat a licencia szerződésen kívül más módon is lehet hasznosítani. Egy másik megoldás a külső hasznosító vállalkozások, ún. „spin-off”-onokon keresztüli hasznosítás lehetősége.

„Az OECD szerint spin-off-nak tekinthető az a vállalat, amely rendelkezik az alábbi tulajdonságok közül legalább az egyikkel (NFGM-MSZH 2010, 29. o.):

- Spin-off vállalat bármely olyan új cég, amelyet egyetem vagy más, közfinanszírozású kutatóintézet alkalmazottja alapított.
- Spin-off vállalat bármilyen olyan új cég, amely technológiáját egyetemtől vagy más, közfinanszírozású kutatóintézettől szerezte licencia szerződés alapján.
- Spin-off vállalat bármilyen olyan új cég, amelyben egyetem vagy más, közfinanszírozású kutatóintézet tőkerészesedéssel vesz részt.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- *Spin-off bármilyen olyan új cég, amelyet egyetem vagy közfinanszírozású kutatóintézet alapított.* (Innogrant Consulting Kft. 2011, 11. oldal)

A Szegedi Tudományegyetemen jelenleg hatályos Szellemitulajdon-kezelési Szabályzata a szellemi alkotások hasznosító vállalkozás útján történő hasznosítását az alábbiak szerint határozza meg: (SZTE 2011, 8-9. o.)

„17. § *Az Egyetem a rendelkezési jogába tartozó szellemi alkotást hasznosító vállalkozások részére rendelkezésre bocsáthatja az alábbiak szerint:*

a) Az Egyetem saját részvételével hasznosító vállalkozást alapít (egyetemi spin-off) a következő módon:

aa) Az Egyetem a hasznosító vállalkozás alapításakor az adott szellemi alkotást nem vagyoni hozzájárulásként a társasági szerződés és a Gt. szabályai szerint a hasznosító vállalkozás rendelkezésére bocsátja (apportálás). Ebben az esetben az Egyetemnek a hasznosító vállalkozásban tagsági jogviszonya keletkezik és a vállalkozás általi hasznosításból származó bevételekből a társasági jog szabályai szerint részesedésszerzésre jogosult.

bb) A hasznosító vállalkozás alapításakor – az Ftv. szabályai szerint és a Gazdálkodási Szabályzatban foglaltak figyelembe vételével – az Egyetem kizárólag vagyoni hozzájárulást teljesít és az adott szellemi alkotás hasznosítási jogát licencia szerződés megkötése útján a létrejövő hasznosító vállalkozás rendelkezésére bocsátja. Ebben az esetben az Egyetemnek tagsági jogviszonya keletkezik és a vállalkozás általi hasznosításból származó



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



bevételekből a társasági jog szabályai szerint részesedésszerzésre, valamint licencia díjra jogosult.

b) Az Egyetem részvétele nélkül alapított hasznosító vállalkozás részére az adott szellemi alkotás hasznosításának jogát licencia szerződés megkötése útján átruházhatja a c) pont rendelkezései szerint. Ebben az esetben az Egyetem a vállalkozás általi hasznosításból való részesedésre licencia díj formájában jogosult.”

A fentiek alapján dönthet úgy is, hogy ily módon hasznosítsa az Ön által létrehozott szellemi alkotást. **A spin-off cégek alapításával és menedzselésével kapcsolatban is forduljon a TTI-hoz bizalommal!**

17. Kiadványban szereplő fogalmak összefoglalása az SZTSZ szerint

(SZTE 2011,3-5. o.)

1. **„Szellemi alkotás:** azok az alkotások, műszaki megoldások, amelyek alkalmasak arra, hogy ipar-jogvédelmi oltalom (szabadalom, használati mintaoltalom, növényfajtaoltalom, formatervezési mintaoltalom, topográfiaoltalom) tárgyát képezzék, vagy amelyek jogszabály erejénél fogva szerzői jogi védelem alatt állnak, ideértve azt is, amikor a hasznosítási célok, lehetőségek függvényében a megfelelő oltalom megszerzése helyett e megoldások titokban tartása célszerű. Ide tartozik továbbá a know-how, valamint egyéb nem nevesített szellemi alkotások, amit a Ptk. szintén szellemi alkotásként véd.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



- a. **Szolgálati szellemi alkotás:** annak a szellemi alkotása, akinek munkaviszonyból, közszolgálati jogviszonyból, közalkalmazotti jogviszonyból és munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból folyó kötelessége, hogy a szellemi alkotás tárgykörébe eső megoldásokat dolgozzon ki.
 - b. **Alkalmazotti szellemi alkotás:** annak a szellemi alkotása, aki anélkül, hogy ez munkaviszonyból, közszolgálati jogviszonyból, közalkalmazotti jogviszonyból és munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból folyó kötelessége lenne, olyan szellemi alkotást dolgoz ki, amelynek hasznosítása munkáltatója tevékenységi körébe tartozik.
2. **Szabadalom:** a találmányok védelmét biztosító időben korlátozott kizárólagos vagyoni értékű jog, amelyet szabadalmazási eljárás eredményeként az erre jogosult hatóságok a szabadalmi bejelentés elsőbbségének időpontjától számított 20 évre biztosítanak.
- a. **Szabadalmazható találmány:** olyan, a technika bármely (különösen a tudományos kutatás és műszaki fejlesztés) területéről származó szellemi alkotás, amely feltalálói tevékenység eredményeképp jött létre (a szakember számára nem nyilvánvaló), világviszonylatban új (nem tartozik a technika állásához) és iparilag alkalmazható (az ipar, vagy a mezőgazdaság bármely ágában előállítható, vagy használható). Nem minősül találmánynak különösen: a felfedezés, a tudományos elmélet, a matematikai módszer, az esztétikai alkotás, a szellemi tevékenységre, játékra, üzletvitelre vonatkozó terv, szabály vagy eljárás, a számítógépi program (szoftver), és az információ megjelenítése.
 - b. **Biotechnológiai találmány:** olyan találmány, amely biológiai anyagból álló vagy azt tartalmazó termékre, vagy olyan eljárásra vonatkozik, amelynek révén



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



biológiai anyagot állítanak elő, dolgoznak fel vagy alkalmaznak. Biológiai anyagnak minősül bármely olyan – genetikai információt tartalmazó – anyag, amely önmagában képes a szaporodásra vagy biológiai rendszerben szaporítható.

3. **Feltaláló:** az a személy, aki a találmányt megalkotta. Ha többen közösen alkották a találmányt a feltalálók szerzőségének arányát – ellenkező megjelölés hiányában – egyenlőnek kell tekinteni. A feltalálót megilleti az a jog, hogy a szabadalmi iratok őt e minőségében feltüntessék.
4. **Használati minta:** valamely tárgy kialakítására, szerkezetére vagy részeinek elrendezésére vonatkozó megoldás, ha új, feltalálói lépésen alapul és iparilag alkalmazható. Nem részesülhet mintaoltalomban különösen a termék esztétikai kialakítása, a növényfajta.
5. **Formatervezési minta:** valamely termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének a külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, színek, az alak, a felület, illetve a felhasznált anyagok jellegzetességei – eredményeznek, amely oltalomban részesülhet, ha új és egyéni jellegű.
6. **Mikroelektronikai félvezető terméktopográfia:** a mikroelektronikai félvezető termék elemeinek, amelyek közül legalább egy aktív elem, és összeköttetései vagy azok egy részének bármely formában kifejezett térbeli elrendezése, vagy egy gyártásra szánt félvezető termékhez készített ilyen térbeli elrendezés, amely oltalomban részesíthető, ha



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



eredeti, vagyis saját szellemi alkotó-munka eredménye és megalkotása idején nem szokásos az iparban.

7. **Növényfajta-oltalom:** növényfajta-oltalomban részesíthető az a növényfajta, amely más növény-fajtától megkülönböztethető, egynemű, állandó és új, valamint megfelelő fajtanévvel látták el.
8. **Védjegy:** minden grafikailag ábrázolható megjelölés, amely alkalmas arra, hogy valamely árut vagy szolgáltatást megkülönböztessen mások áruitól vagy szolgáltatásaitól. Védjegyoltalomban részesülő megjelölés lehet különösen: szó, szóösszetétel, beleértve a személyneveket és a jelmondatokat; betű, szám; ábra, kép; sík- vagy térbeli alakzat, beleértve az áru vagy a csomagolás formáját; szín, színösszetétel, fényjel, hologram; hang; valamint ezen megjelölések összetétele.
9. **Földrajzi árujelző:** a kereskedelmi forgalomban a termék földrajzi származásának feltüntetésére használt földrajzi jelzés és eredet-megjelölés.
 - a. *földrajzi jelzés:* valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve, amelyet az e helyről származó – a meghatározott földrajzi területen termelt, feldolgozott vagy előállított – olyan termék megjelölésére használnak, amelynek különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője lényegileg ennek a földrajzi származásnak tulajdonítható.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



b. *eredetmegjelölés*: valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve, amelyet az e helyről származó – a meghatározott földrajzi területen termelt, feldolgozott, illetve előállított – olyan termék megjelölésére használnak, amelynek különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője kizárólag vagy lényegében az adott földrajzi környezet, az arra jellemző természeti és emberi tényezők következménye.

10. **Know-how**: Vagyoni értékű műszaki, gazdasági és szervezési ismeretek és tapasztalatok.

11. **Hasznosítás**: az 1995. évi XXXIII tv. a találmányok szabadalmi oltalmáról (továbbiakban: Szt.) – a használati minták és topográfiai tekintetében is megfelelően alkalmazandó – rendelkezései alapján hasznosításnak minősül a találmány tárgyát képező termék előállítása, használata, forgalomba hozatala, forgalomba hozatalra ajánlása, e termék ilyen célból történő raktáron tartása, vagy az országba történő behozatala; a találmány tárgyát képező eljárás használata és használatra ajánlása, az ilyen eljárással közvetlenül előállított termék használata, forgalomba hozatala, forgalomba hozatalra ajánlása, vagy ilyen célból raktáron tartása, illetve az országba történő behozatala (Szt. 19. § (2) bekezdés). A fentiekén túlmenően hasznosításon értendő a hasznosításnak előnyös piaci helyzet teremtése vagy fenntartása érdekében történő mellőzése, a hasznosítás más részére történő engedélyezése, továbbá a szellemi alkotáson fennálló jogok teljes vagy részleges átruházása is, valamint a találmány tárgyát képező termék más – alvállalkozó segítségével, bér munka keretében – általi előállítása [sub-contracting] (Szt. 13. § (2) bekezdés).



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



12. **Licencia:** valamely szellemi alkotással kapcsolatos, a jogosultat megillető hasznosítási jog teljes vagy részleges, időben és/vagy térben korlátozott, illetve korlátozásmentes átengedése.
13. **Technológiai innováció:** a gazdasági tevékenység hatékonyságának, jövedelmezőségének javítása, illetve kedvező társadalmi és környezeti hatások elérése érdekében végzett tudományos, mű-szaki, szervezési, gazdálkodási, kereskedelmi műveletek összessége, amelyek eredményeként új vagy lényegesen módosított termékek, eljárások, szolgáltatások jönnek létre, új vagy lényegesen módosított eljárások, technológiák alkalmazására, piaci bevezetésére kerül sor, beleértve azokat a változásokat, amelyek csak adott ágazatban vagy adott szervezetnél minősülnek újdonságnak. (2004. évi CXXXIV. tv. a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról 4.§ 2. pont, továbbiakban: Innovációs törvény)
14. **Hasznosító (spin-off, spin-out) vállalkozás:** költségvetési, illetve nonprofit kutatóhelyen létrejött szellemi alkotások üzleti hasznosítása céljából az ilyen kutatóhely által alapított, illetve részvételével vagy részesedésével működő gazdasági társaság [Innovációs törvény 4.§ 6. b) pont], a továbbiakban: egyetemi spin-off.”



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Irodalomjegyzék

Dr. Buzás Norbert (2011): *ÚTMUTATÓ A Kutatás-fejlesztési és a tudományos szolgáltatási tevékenység elválasztásához*. SZTE K+F+I Igazgatóság, Szeged

Dr. Ollé János (2010): *Egyetemi kutatómenedzsment*
<http://blog.ollejanos.hu/2010/10/16/egyetemi-kutatismenedzsment/> Letöltve: 2011.10.06.

Innograd Consulting Kft. (2011): *Nemzetközi legjobb gyakorlatok elemzése a kutatómenedzsment terén*. Innograd Consulting Kft., Szeged

NFGM-MSZH (2010): *Szellemitulajdon-kezelés a közfinanszírozású kutatóhelyeken*. Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Magyar szabadalmi Hivatal, Budapest.

Papp Csaba (2011): *Egyetemi-ipari együttműködések / Győr 2011.06.24.ppt prezentáció*. Szegedi Tudományegyetem, Szeged

Szegedi Tudományegyetem (2011): *A Szegedi Tudományegyetem Szellemitulajdon-kezelési Szabályzata*. SZTE K+F+I Igazgatóság, Szeged

SZTE-TTI (2011): *Döntésmechanizmus ábra* SZTE K+F+I Igazgatóság, Szeged



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



University of Pittsburg (2010): *The Pitt Innovator's Guide to Technology Commercialization*.
Department of University Marketing Communications, Pittsburg

The University of Manchester / UMIP / (2010): *Research Contracts: A Researcher's Guide*.
The University of Manchester Intellectual Property Limited and Eversheds LLP, Manchester

Internetes hivatkozások:

<http://www.u-szeged.hu/igazgatosag/kutatas-fejlesztesi?folderID=14461&objectParentFolderId=14461>

Letöltve: 2011.10.05.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Projektmenedzsment#Projektmenedzsment_tev.C3.A9kenys.C3.A9gek

Letöltve: 2011.10.07.

<http://www.u-szeged.hu/tudasvagyon/on-line-talalmanyi/online-talalmanyi?folderID=14468&folderID=14468&objectParentFolderId=14468>

Letöltve: 2011.10.10.

<http://www.sztnh.hu/hami/>

Letöltve: 2011.10.11.

<http://www.sztnh.hu/szabadalom/>



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Letöltve: 2011.10.12.

<http://www.sztnh.hu/szabadalom/spc/>

Letöltve: 2011.11.02.

http://www.sztnh.gov.hu/szabadalom/nemzeti_ut/szab_tajek.html

Letöltve: 2011.10.12.

http://www.sztnh.gov.hu/szabadalom/eu_ut/

Letöltve: 2011.10.13.

http://www.sztnh.gov.hu/szabadalom/pct_ut/

Letöltve: 2011.10.13.

http://www.sztnh.gov.hu/jogforras/2002_50.html

Letöltve: 2011.10.13.



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.



TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002



Elérhetőségek:

SZTE Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság
6720 Szeged, Dugonics tér 13.

Név	Beosztás	Munkavégzés helye	Telefon	E-mail
Dr. Buzás Norbert	kutatás-fejlesztési és innovációs igazgató	Igazgatóság	+36-62-546-702	innoig@rekt.u-szeged.hu
Papp Csaba	TTI irodavezető	Technológia Transzfer Iroda	+36-62-546-738	papp@rekt.u-szeged.hu
Beleczi Katalin	technológia transzfer menedzser	Technológia Transzfer Iroda	+36-62-546-975	beleczi.katalin@rekt.u-szeged.hu
Kászonyi Kitti	technológia transzfer menedzser	Technológia Transzfer Iroda	+36-62-546-975	kaszonyi.kitti@rekt.u-szeged.hu
Polyák Balázs	technológia transzfer menedzser	Technológia Transzfer Iroda	+36-62-546-738	polyak.balazs@rekt.u-szeged.hu



A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.